

REZERVIRANI STOLPEC

MIHA PRIMC

profesor germanistike na Srednji ekonomski šoli v Celju in predsednik sveta šole:

■ Delo stanovanjskih skladov po šolah je steklo. Poznate tudi prejšnjo prakso, ko je stanovanja dodeljevala občina. Če primerjate oba sistema, kateri je po vašem mnenju boljši?

Kar zadeva našo šolo, sta oba sistema enakovredna, kajti občinska skupščina je vedno imela posluš za naše potrebe, saj smo dobili od nje 7 stanovanj. Novi sistem pa je bolj demokratičen. Nerodnost je le v tem, da je sklad tem manjši, kolikor manjši je kolektiv in obratno. Naš kolektiv šteje 32 članov. Zato tudi sklad za stanovanjsko izgradnjo ni velik — en milijon na leto.

S sredstvi sklada razpolagamo po določenih pravilnikih, prošnje pa rešuje svet šole. Do sedaj smo odobrili 3 posojila. Rok vračanja je 20 let, obrestna mera pa 2 odstotka. Tovariši, ki so najeli posojila, vračajo po 50 novih dinarjev mesečno.

Mirno lahko rečem, da med člani našega kolektiva ni nikogar, ki bi se ne imel stanovanja. Le ena kolegica se vozi na delo iz Stora, njej pa bi stanovanje v Celju tudi ne koristilo, ker je njen mož zaposlen v Železarni Store, stanovanjsko vprašanje pa ima sicer rešeno.

Sredstva, ki se stekajo v stanovanjski sklad, uporabljamo torej le še za zboljšanje standarda zaposlenih, saj vsi, ki koristijo posojila, grade lastne stanovanjske hišice.

IVANKA LUŽNIK

učiteljica na Osnovni šoli I. celjske čete v Celju in predsednica sveta šole:

■ Ali je na vaši osnovni šoli še vedno pereče stanovanjsko vprašanje, ali pa ste ga že uspešno rešili?

Moram reči, da smo prej tako pereče stanovanjsko vprašanje na naši šoli uspeli spraviti z dnevnega reda. S tem pa seveda nočem sedanjega stanja idealizirati. Še vedno je med nami nekaj učiteljev, ki živijo po stanovanjih, ki niso primerna za bivanje in delo pedagoških delavcev, ki se morajo doma pripravljati za pouk.

Poudariti pa moram da se celotni kolektiv z novo stanovanjsko politiko, ki je v veljavi šele poldrugo leto, strinja. Dokler smo sredstva namenjena za stanovanja, še odvajali na občino, smo bili pedagoški delavci na prioriteten listi vedno na repu. Sedaj pa se sredstva zbirajo na šoli in z njimi razpolagamo sami. Trije odstotki, ki jih odvajamo od osebnega dohodka pri 50 zaposlenih, v enem letu nanesejo kar tri milijone in pol. S pametno politiko dajanja posojil, hitrim obračunom sredstev stanovanjski fond stalno narašča.

Posebna pravilnika, ki bi predpisoval, kako razpolagati s sredstvi sklada, nimamo. O pravnih odločah ves kolektiv, sklep pa sprejme svet šole. Takšen način po našem mnenju še najbolj ustreza samoupravnim načelom — vsekakor pa je bolj elastičen od togih pravil kakršnegakoli pravilnika. Prav zato so višina posojila, rok vračanja in obrestna mera sprejemljivi in to je tudi prav!

EMIL ŽLEBNIK

učitelj tehničnega pouka na Vzgojnem zavodu Janeza Levca v Ljubljani in predsednik sindikalne podružnice na tej šoli:

■ Vaš kolektiv je velik, šteje 113 zaposlenih. Zato je tudi stanovanjski sklad pri vas visok. Ali je tudi dovolj visok, da z njim krijete vse svoje potrebe?

Koliko sredstev je v skladu, odprito povedano, ne vem. O dodeljevanju stanovanj sindikat ne odloča, to je naloga posebne komisije. Kot član sindikata, pa tudi kot član kolektiva, vem, da smo še daleč od tega, da bi mogli reči, da je stanovanjsko vprašanje pri nas že rešeno.

Dva naša učitelja se vozita na delo iz Kranja, vrsta kolegov, predvsem mlajših, pa se še vedno stiska v podnajemniških sobah po vsej Ljubljani.

Tudi sam sem z ženo in otrokom dolgo živel tako. Svoje stanovanjsko vprašanje pa sem rešil s pomočjo banke. Vem, da je že več kolegov in kolegic v zadnjem času kupilo stanovanje s pomočjo sredstev, ki so jih dobili na šoli. Dokler smo bili še odvisni od občine, smo bili učitelji vedno bolj proti koncu — z našimi sredstvi so kupovali stanovanja drugim.

Člani plenuma RO sindikata delavcev industrije in rudarstva na seji

Skrb za akumulacijo je dolgoročni interes delovnih ljudi

(Nadaljevanje s 1. strani)

tireformske tendence, saj se je delež družbe v tem produktu povečal za 8,7 odstotka, delež gospodarskih organizacij pa je padel za 4,8 odstotka. Pomemben del sredstev za razširjeno reprodukcijo je torej odtekel na izvengospodarsko področje, čeprav drži, da so tudi tam bila delno uporabljena v gospodarske namene. Ostaja pa dejstvo, da je odločanje o uporabi teh sredstev odmaknjeno od tistih, ki so jih ustvarili, to se pravi od gospodarskih organizacij. Do izdajanja sredstev iz gospodarskih organizacij prihaja neodvisno od njihovih poslovnih rezultatov, hkrati pa tisti, ki s prstom kažejo na rast osebnih dohodkov, obenem trdijo, da so gibanja na proračunskem področju normalna, čeprav je znano, da je raven pro-

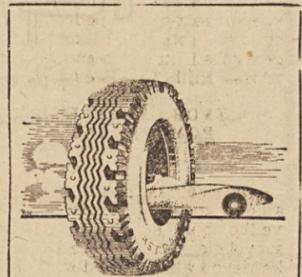
računskih sredstev v velikih meri odvisna prav od gibanja osebnih dohodkov.

GOSPODARSTVU JE TREBA VRNITI SREDSTVA, KI SO MU BILA ODVZETA

Razprava na plenarni seji RO delavcev industrije in rudarstva je pokazala enotnost mnenj v zvezi z razreševanjem problemov znižane akumulativ-

nosti gospodarstva. Plenum ni pokazal prevelike zaskrbljenosti zaradi osebnih dohodkov, ki marsikje precej presegajo poslovne rezultate, z vso ostrino pa je postavil problem nizke akumulativnosti gospodarstva, saj moramo zaradi jutrišnjega standarda delovnih ljudi že danes opozoriti na dejstvo, da se mora gospodarstvu vrniti sredstva, ki so mu bila odvzeta, in uporabiti za njegov pospešen razvoj. Politika delitve dohodka naj bo taka, da bo zagotovljena vsaj minimalna rast sredstev za akumulacijo; družbena skupnost mora najti oblike vplivanja na ustrezno delitev dohodka zlasti na tistih področjih, kjer ta delitev ni v skladu z načeli dobrega gospodarjenja. To velja seveda tako za področje gospodarstva kakor tudi za negospodarsko področje, na katerem iz objektivnih vzrokov še mnogo laže kot v gospodarstvu prihaja do očitnih nepravilnosti pri formiranju osebnih dohodkov in skladov. In še na nekaj je opozorila razprava: delovni kolektivi si resno prizadevajo za ostvarjanje ciljev reforme, zelo negativno pa na ta prizadevanja vpliva dejstvo, da so pristojni organi le prevečkrat »gluhi« za predloge iz gospodarstva, ki so popolnoma na liniji izvajanja reforme, oziroma da te predloge sprejemajo le prepočasi.

Na koncu razprave o gibanju akumulacije v industriji in rudarstvu je plenum izbral posebno komisijo, ki bo izdelala zaključke za delo sindikata na tem področju in ki bodo predloženi tudi gospodarski zbornici, izvršnemu svetu in skupščini. Te zaključke bomo objavili v naši prihodnji številki, skupaj z najzanimivejšimi izvlečki iz razprave na plenumu RO sindikata delavcev industrije in rudarstva. MILAN POGAČNIK

Veletrgovina

Ljubljana, Bežigrad 6

vas vabi, da izberete iz sortiranih zalog:

Usnje, tesnila, potrebščine za sedlarje, čevljarje, tapetnike, gumijevе cevi, gume v ploščah in palicah, gumijevе profile, silnasta in požarna jermena, transportne trakove, pnevmatiko in ostale gumijevе izdelke, tehnični tekstil, klobučevino, luto, vrvarske izdelke, polirne diske, dekorativne tkanine in vrvice, zaščitne obleke, predpasnike, pokrivala, šalade, mase, očala, rokavice, obuvala, čišnilke, plastične mase za predelavo, luvidur, vinil, vinaz, ultrapas, stragulo, plastične nase, gume in usnje, barve in lake, usnjeno, tekstilno, plastično in kovinsko galanterijo, sisalne, računske, frankirne, knjigovodske, raznoževalne in vtisne stroje ter teleprinterje, premre za gostinstvo, pekarsko opremo in opremo za mlinsko industrijo.

M. F.

MARIBOR:

V tovarni kovinske opreme »PRIMAT« v Mariboru so pred nedavnim dobili novo lakirnico, ki je popolnoma avtomatizirana, zaradi česar se je proizvodnja za nekajkrat povečala, istočasno pa se je vzporedno s tem dvignila kakovost izdelkov. Omenjena naprava, ki avtomatično opravi vso pripravo za lakiranje ter lakiranje samo, je stala delovni kolektiv »PRIMAT« 250 milijonov S-din, ki jih je zbralo podjetje samo. Omeniti je tudi treba, da ima lakirnica dva dela, in sicer za lakiranje manjših predmetov ter za sklepno obdelavo velikih izdelkov. Posebno zanimivo pri tej lakirnici je to, da uporabljajo za prvo obdelavo kisle detergente, katere seveda morajo zaenkrat še uvažati, ker jih pri nas še ne izdelujemo in da je pravzaprav podjetje »PRIMAT« edino v državi sploh, ki uporablja kisle detergente. Povedali so tudi, da se bo ta njihova naprava zelo hitro amortizirala, kar pomeni, da je kolektiv »PRIMAT« zares koristno vložil svoja lastna sredstva.

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

ŽALEC:

Minuli torek je bila v Zalcu razširjena seja Občinskega sindikalnega plenuma. Na sejo so bili vabljeni Poleg Komisije ObSS za samoupravljanje tudi predsedniki sindikalnih podružnic, predsedniki delovnih svetov in sekretarji delovnih organizacij na tem območju. Glavna tema tega pomembnega sestanka je bila: »Problemi samoupravljanja v gospodarskih organizacijah«.

Sestanek v Zalcu pomeni v bistvu le nov korak naprej v prizadevanjih po učinkovitejšem samoupravljanju, s katerimi je nedavno pričela skupščina občine Zalec, ko je za uvod poslala vsem delovnim organizacijam komentirano priporočilo o nadaljnji politiki kadrovanja in tudi izobraževanja v delovnih organizacijah na svojem območju.

Problem samoupravljanja je namreč v nekaterih delovnih organizacijah v žalski občini na moč pereč, ker je izobrazbena struktura zaposlenih še vedno zaskrbljujoča. V Polzeli je na primer skoraj polovica zaposlenih brez dokončane osnovne šole, v delavskem svetu Keramične industrije Liboje je 30 odstotkov nekvalificiranih delavcev, itd. itd.

Ob vsem tem se torej razumljivo vsiljuje vprašanje, kako učinkovito je lahko samoupravljanje v delovnih organizacijah, kjer odločajo o sila pomembnih stvareh ljudje, ki nimajo dokončane osnovne šole?

LITIJA:

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Litiji je sprejelo sklep, da v oktobru organizira seminar za predsednike in tajnike izvršnih odborov sindikalnih podružnic. B. Z.

HRASTNIK:

Pred dnevi so se začele jesenske delavske športne igre. Organizirala in pripravila sta jih obč. sindikalni svet in komisija za rekreacijo in delavske športne igre. Predsedstvo sindikalnega sveta je predlagalo, naj bi na jesenskih športnih igrah sodelovalo kar največ neposrednih proizvajalcev. Za to so se zavzele tudi sindikalne organizacije v domala vseh hrastniških podjetjih. V nedeljo so bila na vrsti tekmovalna v odbojki. V naslednjih 9 tednih pa se bodo vrstila še tekmovalna v drugih disciplinah. Jesenske športne igre nameravajo zaključiti 28. novembra, ko bodo razglasili rezultate in razdelili priznanja in nagrade. Na občinskem sindikalnem svetu v Hrastniku smo zvedeli, da bo na teh igrah sodelovalo blizu 500 delavcev iz vseh hrastniških podjetij. V.

emona KVALITETA

V NOVI OBLEKI

Italijansko-jugoslovanski

STIKI S TUJINO

sindikalni razgovori v Ljubljani

V torek so se v Ljubljani začeli tridnevni pogovori med delegacijama italijanskega sindikata trgovskih, gostinskih in turističnih delavcev (CGIL-FILCAMS) in centralnega odbora sindikata storitvenih delavcev Jugoslavije. Člani italijanske delegacije pod vodstvom generalnega sekretarja tega sindikata Domenica Banchierija so z jugoslovanskimi kolegi izmenjali poglede in izkušnje glede razvoja trgovine in turizma v obeh državah ter položaja delavcev teh služb, obiskali pa so tudi nekatera turistična središča na Gorenjskem in več trgovskih in turističnih delovnih organizacij v Sloveniji. — Foto služba DE

Rudniki svinca in topilnica Mežica

Naše akumulatore znamke MUNJA Zagreb in VESNA Maribor, prav tako akumulatore tujih firm lahko odsej kupite po nižjih cenah v naših lastnih prodajalnah v

- Ljubljani, Ilirska 7
- Zagrebu, Trg žrtava fašizma
- kmalu tudi v Mariboru na Tržaški cesti

S PTUJSKEGA POSVETA PREDSEDSTEV OBCINSKIH ODBOROV SINDIKATA DELAVCEV STORITVENIH DEJAVNOSTI PTUJA, ORMOŽA, ČAKOVCA IN VARAŽDINA

ODPRETI VENTILE

Minulo soboto so se v Ptuj sestala predsedstva občinskih odborov sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Ptuja, Ormoža, Čakovca in Varaždina na skupni posvet o aktualnih vprašanjih v delovnih organizacijah trgovine, gostinstva, obrti in komunalne dejavnosti. Vnovič so sindikati opozorili na konkretne posledice nekaterih neurejenih vprašanj s področja gospodarjenja in upravljanja v delovnih organizacijah storitvenih dejavnosti. Da bi njihova razprava tudi nekaj zalegla, so povabili na posvet poleg predstavnikov republiških in zveznih sindikalnih forumov tudi predstavnike delovnih kolektivov občinskih skupščin in družbeno političnih organizacij. S tem so želeli doseči dvoje: neposredno posredovati svoja stališča, hkrati pa vključiti v razpravo predstavnike občinskih samoupravnih organov, ki lahko pripomorejo k bistveno drugačnim odnosom v večini storitvenih dejavnosti. Tako povezava med predstavniki komune in delovnimi organizacijami je potrebna prav na področju storitvenih dejavnosti, saj je njihov razvoj in obstoj navezan na velik del ukrepov in predpisov, ki jih izdajajo občinske skupščine. Tega so se udeleženci posveta v polni meri tudi zavedali, ker niso razpravljali le o problemih posameznih delovnih organizacij, ampak je bilo mogoče povzeti po njihovi razpravi tudi sedanjo politiko komune do gospodarjenja in razvoja storitvenih dejavnosti.

vino pa je način formiranja dohodka. Pri tem je trgovina prav gotovo na slabšem, saj je znano, da formirajo proizvodne organizacije danes dohodek iz preseženega dela, trgovina v glavnem iz marž, ker je zanj veljavni sistem marž, banke pa na primer iz dela obresti. Kosanje za enake pogoje v ustvarjanju dohodka in seveda tudi v delitvi, je za trgovske kolektive razumljivo toliko bolj, ker se z načinom formiranja dohodka ujema tudi samoupravna samostojnost trgovskih delovnih organizacij. V sedanjem položaju trgovski kolektivi te samoupravne pravice posebno ne občutijo, saj se jih držijo še vedno predsodki posredništva.

Ko se zavzemajo za dohodkovni sistem in ukinitve marž, napovedujejo ptujski trgovski delavci bolj pristne ekonomske odnose v delovnih organizacijah, ker bo te odnose uravnaval zakon vrednosti. V takem odnosu bodo podjetja z višjo akumulacijo spodbujala integracijske procese v podjetjih, ki se ne bodo mogla meriti s sposobnejšimi. V tem interesu bi se, po mnenju ptujskih trgovskih delavcev, morali sindikati potegovati za večjo akumulativnost delovnih organizacij, kajti nedvomno je akumulacija pogoj za nadaljnje investiranje, modernizacijo in za ekonomsko odpiranje novih delovnih mest.

I. VRHOVČAK

V TGA Kidričevo že več let organizirajo ob nedeljah izlete za člane delovnega kolektiva. O tem, kako delavci sprejemajo tako organizirano izkoriščanje prostega časa, smo se pogovarjali z Ivanom Topolovcem, ki je skupinovodja v delovni enoti aluminij tega podjetja. Takole je povedal:

»V našem podjetju, ki šteje blizu 1900 članov, že nekaj let uspešno deluje pri sindikatu posebna komisija za šport in rekreacijo. Tako že nekaj let prirejamo razne krajše izlete v turistično zanimive kraje, zlasti pa v toplice, kot so Moravci, Stubiške, Rimske pa tudi v Rogaško, Laško, Velenje, Logarsko dolino in na Pohorje radi odhajajo člani našega delovnega kolektiva. Ti izleti so za člane delovnega kolektiva in za njihove ožje sivoce brezplačni, in sicer krije stroške prevoza do razdalje 180 kilometrov tovarniški sindikat. Res je sicer, da se nekateri, zlasti tisti, ki imajo doma še košček zemlje, teh izletov ne udeležujejo. Pa tudi tistih, ki imajo že svoja prevozna sredstva je vse manj.

Kljub temu pa je za takšne izlete zainteresirana večina članov delovnega kolektiva. Zadnje čase sem slišal tudi že predloge, da bi take izlete, posebno na Pohorje, organizirali tudi v zimskem času. Tudi te želje bo komisija za šport in rekreacijo upoštevala.

FRANJO HOVNIK

Zaradi tehtne razprave o posameznih področjih, ne bi bilo prav, strniti vprašanja, ki zadevajo trgovino, gostinstvo, obrt in komunalno v en sam povzetek. Zato povzemamo tokrat samo bistveni del razprave o problemih trgovine, kot jih občutijo na ptujskem območju, hkrati pa napovedujemo povzetke razprav s področja gostinstva, obrti in komunalne dejavnosti, ki jih bomo objavili v naslednjih dveh številkah.

IZVOR TEŽAV JE V POMANJKANJU OBRATNIH SREDSTEV

Ptujske trgovske kolektive stiska gospodarski obroč letos veliko bolj kot doslej. Največ glavobola jim povzročata pomanjkanje obratnih sredstev. Vzroki za te težave so starejšega datuma. Majhne razlike v ceni, maržni sistem, jim je odmerjal le skromen obratni kapital. V silo so jim obrnile hrbe tudi banke, delno zaradi omejitve pri odobravanju kreditov, ptujski kreditna banka se otepa z nezadostnimi finančnimi sredstvi, delno zaradi visoke obrestne mere za najete kredite. Za nameček pa se ptujске trgovske organizacije komaj vidijo iz zalog, saj presežajo zaloge blaga 2 milijardi starih dinarjev vrednosti, ali drugače — letos so jim priklenile zaloge za 5% več obratnih sredstev kot pred letom. Ptujski trgovski kolektivi si sicer prizadevajo, da bi uskladili zaloge s svojimi finančnimi zmoglostmi in plod teh prizadevanj je hitrejša obratnost zalog, zlasti v živilski stroki, saj jih obračajo celo v 12 dneh. Takšna »racionalizacija« pa ima kajpak tudi drugo — manj razveseljivo stran — trgovine so slabše založene.

Zaradi tega si zastavljajo ptujski trgovski delavci vprašanje: kako se bomo končno odločili, kje naj bodo zaloge — v proizvodnji — ali v trgovini? Reforma postavlja blago čim bližje potrošniku, kar pomeni, da bi morale biti trgovine bolj založene kar hkrati pomeni, da bi morali razbremeniti industrijo in zavreti kopicenje blaga pri proizvajalcu.

Zaradi pomanjkanja obratnih sredstev narašča tudi mesečno dolgotrajnost. Obveznosti ptujskih dobaviteljev so letos za 69% večje kot minulo leto, vendar je za enak odstotek tudi terjatve Denarja potemtakem ni, tako da si celo za osebne dohodke večkrat posojajo kolektivi iz rezervnih skladov. Skladi koponijo, hkrati pa se manjšajo možnosti za modernizacijo in razvoj trgovine.

TRGOVCI TERJAJO ENAKE POGOJE GOSPODARJENJA

Trgovski delovni kolektivi postavljajo danes bolj glasno kot doslej zahtevo po izenačevanju njihovih pogojev gospodarjenja z ostalimi gospodarskimi področji. Med mnogimi razlikami v pogojih ene ali druge gospodarske organizacije so v Ptuj navedli podatke o delitvi sredstev med družbo in delovno organizacijo. Tako znaša delež skupnosti iz neto produkta gospodarskih organizacij 40%, kolektivom v gospodarskih organizacijah pa ostaja 60%. Za primerjavo so navedli republiške podatke: v SRS je ostalo v

prvem polletju gospodarskim organizacijam 65,2%, lani pa v enakem obdobju 67,5% — pomeni, da se delitveni odnos spreminja na slabše za delovne organizacije. V trgovini je delitveno razmerje več kot obratno, saj zneso deleži družbe v neto produktu 69%, 31% pa ostaja trgovskim kolektivom. V tem delitvenem razmerju pa se odraža eden osnovnih pogojev za takšno ali drugačno materialno osnovo delovnih organizacij. Zategadelj je tudi reforma zahtevala za delovne organizacije več sredstev!

Drugo nerešeno vprašanje in hkrati najbolj boleče za trgo-

Pot do delovnih mest

(Nadaljevanje s 1. strani)
nivoju delovnih enot, o osebnem dohodku kot rezultatu dela, nadalje o liberalizaciji cen, o vedno bolj zaostrenih odnosih med zasebnim in družbenim sektorjem, kreditni politiki in o osrednjem vprašanju — o iskanju možnosti za odpiranje novih delovnih mest.

• Odkar smo v težavah za zaposlovanje še posebej opozarjamo, da bi morale storitvene dejavnosti, podobno kot v drugih razvitih deželah, zaposliti večji del aktivnega prebivalstva, kot so ga zaposlovala doslej. Kaj sodite o teh opozorilih in o možnostih za zaposlitev v dejavnostih, ki jih zastopa vaš sindikat?

Drži, da bi morale terciarne dejavnosti izdatneje zaposlovati. Ta potreba ni aktualna le sedaj, ko bi radi zmanjšali število nezaposlenih. Tudi v prihodnje moramo računati s tem, da primarne in sekundarne dejavnosti, spričo mehanizacije, ne bodo veliko intenzivneje zaposlovala in da bodo morale to nadoknaditi njune tako imenovane »spremljajoče« dejavnosti, to je terciarne dejavnosti. Pogoj za to pa je seveda izdatnejši razvoj storitvenih dejavnosti in rešitev osnovnega vprašanja, ki izhaja iz tega — kako pospešiti ta razvoj.

Za velik del delovnih organizacij storitvenih dejavnosti je značilno drobnjakarstvo, skromna akumulacija, skromna sredstva za razširjeno reprodukcijo. Potemtakem so osnovna vprašanja — sredstva za naložbe v to dejavnost. Prj tem ne gre preteti, da so se tudi v storitvenih

dejavnostih nekatere delovne organizacije postavile na čvrste gospodarske noge in so zato v prvi vrsti dolžne širiti zmogljivosti in dožiti sredstva za vzajemno kreditiranje. Pri tem bi morala videti svoj interes tudi industrija. Nekatere industrijske panoge so že zaradi svojih izdelkov, ki so namenjeni široki potrošnji, dolžne odpirati servi-

sko strukturo v storitvenih dejavnostih. Najbrž sedanjim kadri, mnoga operativna in strokovna vodstva z nezadostno izobrazbo, ne morejo izpolniti nalog, ki jih terjamo pri razvijanju storitvenih dejavnosti.

• Nekateri vaši odgovori, posebno ko ste govorili o pripravah na bližnji plenum, kažejo na nove metode dela centralnega odbora. Je ta ugotovitev točna?

Točna. Doslej smo bili navajeni, da smo na plenumih brali dolge referate in po tej razpravljali. Nehote smo z referatom usmerili razpravo. V prihodnje se želimo taki praksi izogniti. Za plenum bomo sicer pripravili teze, zelo skoncitrirano gradivo, vendar bo dala osnovno vsebino našim stališčem razprava. Torej — ne razprava o stališčih, ampak stališča kot rezultat razprave.

Tako metodo dela želimo prenesti tudi na druga sindikalna telesa, vse do sindikalne podružnice. Tu se mi zdj taka metoda dela še posebno pomembna. Vemo, da sindikalna podružnica ni izvršni odbor, pomeni, da mora nieno delo segati veliko dlje — v delovne enote, v izmene. Le na ta način bo doseglo članstvo neposredno veljavo v svoji organizaciji, le tako se bomo oginili zoževanju sindikalnega dela na skupine. Tako bi tudi doseglji, da se sindikalni funkcionarji ne bi mogli več oirati le na osebno mnenje, kadar govorijo v imenu svoje podružnice, ampak na stališče članstva, ki ga zastopajo.

I. VRHOVČAK

se. — Poleg teh nekaterih možnosti za razvoj storitvenih dejavnosti pa bo potrebno predvsem najti pot do večjih družbenih sredstev, do večjih družbenih naložb v te dejavnosti. To je neodločljiv problem, ki ga bomo morali sindikati razvozlati s predstavniki ožje in širše družbene skupnosti.

Vzporedno z iskanjem sredstev pa je potrebno razumljivo poskrbeti za ustrežnejšo kadrov-

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE:

Sem zaposlen na delovnem mestu, za katero se po splošnih aktih delovne organizacije zahteva visokošolska izobrazba. Tega pogoja ne izpolnjujem oz. za to se mi prizna le nižješolska izobrazba ter tako prejemam le tisti del osebnega dohodka, ki mi pripada po dejanski izobrazbi, ki jo imam.

Ker mi je bilo s strani delovne organizacije naloženo, da do leta 1967 pridobim visoko izobrazbo, sem pretekli mesec uspešno opravil sprejemni izpit za višjo šolo, kjer sedaj tudi že študiram. Zanima me, ali imam pravico do priznanja srednje strokovne izobrazbe. — GVI — Sodražica

Delavcem se priznava strokovna izobrazba le na podlagi spričeval verificiranih ustanov. Same delovne organizacije pa lahko s svojimi splošnimi akti priznajo strokovno izobrazbo delavcu tudi na podlagi drugih kriterijev, npr. delovne dobe, prakse na določenem delovnem mestu itd. Ta izobrazba pa se lahko prizna le v tisti delovni organizaciji, ki je s svojimi splošnimi akti predvidela tak način pridobivanja strokovne izobrazbe. Ker ste doslej dobivali osebni dohodek za kriterij izobrazbe na podlagi določenih vaših internih predpisov, in so ti kriteriji oz.

pravica do strokovne izobrazbe na podlagi prakse spremenjeni, vam po mojem mišljenju pripada le tisti osebni dohodek za kriterij strokovne izobrazbe, kot ga dejansko imate. Res pa je, da je vaša situacija absurdna, ker obiskujete višjo šolo, vendar pa bi morali za to priznanje srednje strokovne izobrazbe staviti ustrezen predlog vašemu delavskemu svetu, da dopolni splošne akte vaše delovne organizacije, tako da bi se vam priznavala v takem primeru srednja strokovna izobrazba in bi nato na podlagi te interno predpisane strokovne izobrazbe prejemali tudi ustrezen osebni dohodek.

A. POLJANSEK

KUPON za pravno posvetovalnico DE

KB
LJUBLJANA

NOVO VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE

Vlagatelji vezanih, stanovanjskih in kmetijskih hranilnih vlog, ki ste že ali boste do 31. decembra 1967 vložili najmanj 2000 N-din na odpovedni rok nad 1 leto, ste vključeni v veliko nagradno žrebanje

- 1 osebni avto Renault R-16
- 1 traktor ZETOR R 2011
- 1 osebni avto FIAT 850
- 3 motorni čolni LIBIS
- 2 šofora PULA
- 2 motorni žagi STIHL CONTRA
- 5 magnetofonov SONET
- 10 športnih oprem po izbiri po 500 N-din
- 10 kino kamer QUARZ
- 10 loncev ECONOM
- 10 jedilnih servisov
- 12 garnitur kuhinjskega orodja
- 10 hranilnih knjžic po 200 N-din

- S posojilom od 80—500 % na privarčevano vsoto do stanovanja
- Vezane hranilne vloge vam prinašajo višje obresti in vsake 4 mesece nagradno žrebanje
- Za napredek kmetijstva vam dajemo na privarčevano vsoto od 50—200 % posojila
- Odpiramo zasebne devizne tekoče račune in jih obrestujemo po 4—6 %
- Zvišali smo obresti za hranilne vloge, vloge na vpogled obrestujemo po 6,25 %, vezane vloge nad eno leto po 7 %, vezane vloge nad 2 leti po 8 %

PODROBNEJŠE INFORMACIJE LAHKO DOBITE PRI VSEB POSLOVNIH ENOTAH KREDITNE BANKE IN HRANILNIC LJUBLJANA:

V LJUBLJANI: Osrednja poslovna enota, Subičeva 2 — Mestna hranilnica Ljubljanska, Čopova 3 — Bežigrad, Titova 55 — Moste, Proletarska 1 — Stara Ljubljana, Mestni trg 16 — Siška, Celovška 99 — Vič, Tržaška 36

IZVEN LJUBLJANE: Crnomelj, Domžale, Grosuplje, Hrastnik, Kamnik, Kočevje, Litija, Logatec, Medvode, Rakek, Ribnica, Trbovlje, Vrhnika, Zagorje

Vezane hranilne vloge sprejemajo tudi vse pošte v Sloveniji.

KREDITNA BANKA
IN HRANILNICA
LJUBLJANAKB
LJUBLJANA

PLENUM RO SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

Ob zaključku redakcije

Tri obveznosti

Sredi tedna se je sestel Republiški odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti na plenarni seji. V osrednji točki dnevnega reda je obravnaval vsebinska in organizacijska vprašanja v okviru zasnovanega programa dela republiškega odbora in njegovih organov za prihodnje enoletno obdobje.

Za vsebino prihodnjega dela republiškega odbora in vseh ostalih sindikalnih organov vse do sindikalne podružnice si je zastavil sindikat delavcev družbenih dejavnosti tri osnovne naloge in jim določil take delovne naslove:

- družbeni dogovor o osnovah in merilih za vrednotenje dela zdravstvene službe, šolstva, kulturne dejavnosti, državne uprave in pravosodja,
- samoupravljanje v družbenih službah,
- zaščitna vloga sindikata.

Celotni program, z nekaterimi manjšimi dopolnitvami, so člani plenuma soglasno sprejeli, potem ko so z vsebinsko bogato razpravo izrazili prepričanje, da bodo svoje naloge na vseh nivojih tudi izpolnili.

Nadrobnejši povzetek referata predsednika Republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slavka Bohanca, ki je govoril o družbeni vlogi sindikata in o nalogah, ki jih vsebuje program, ter razpravo plenuma bomo objavili v prihodnji številki našega lista. I. V.

ODMEVI

SINDIKAT IN NJIHOVI KADRI

POMOČ JE POTREBNA

Poenotiti programe usposabljanja sindikalnih kadrov — V sindikatih nikakor ne moremo biti brezbrizni do svoje kadrovske politike — V sindikalna vodstva naj pridejo sposobni, razgledani in prizadevni člani

V zadnji številki Delavske enotnosti je Feliks Bagar iz Ptujja napisal obširno razpravo o izobraževanju sindikalnih delavcev, predvsem članov izvršnih odborov v sindikalnih podružnicah in seveda tudi ostalih sindikalnih forumov. Osebnostno menim, da so njegove ugotovitve zelo točne in da je vsaka organizacija odgovorna za svojo kadrovske politiko, zlasti še, če teži za tem, da ima na vodilnih in odgovornih mestih sposobne in razgledane člane. Če je temu tako, potem v sindikatih nikakor ne moremo biti brezbrizni in prepustiti to svojemu teku. V takem stanju, kot je sedaj, res ni nič novega, če sicer manjši del predstavnikov izvršnih odborov izjavlja, da želi izstopiti iz članstva sindikatov in da je tudi nekaj takih, ki komaj čakajo, da mine dvoletna mandatna doba in da se rešijo te odgovornosti. Prepričan sem, da je pri takih in njim podobnih v večini primerov v ozadju neznanje in pomanjkanje sposobnosti za uspešno opravljanje poverjene funkcije. Ni dovolj nekoga izvoliti za predsednika, tajnika ali pa samo za odbornika, če mu istočasno ne povemo, kaj in kako naj dela ter kako mu bomo pomagali, da se bo za takšna opravila usposobil.

Seveda takoj nastopi vprašanje, kako pripraviti to pomoč organizirano in čim bolj konkretno. Epa od ustreznih oblik je vsekakor sindikalna šola, katerih smo pred leti imeli v naši domovini kar precej, pa so potem postopoma prenehale ali pa delajo v manjšem obsegu. Vendar, če se prav spominjam, ker tudi sam nekaj časa delujem na tem področju, je imela vsaka svoj program z različno vsebino in različnim številom ur. To pa seveda pomeni, da je bil enoten le naziv, vse ostalo pa se je več ali manj razlikovalo. Vsak za sebe je to urejal samostojno od priprave učnega načrta do izdelave skript.

Prav za raznolikost in pa dejstvo, da je položaj in delovno področje predsednika, tajnika in ostalih članov izvršnih odborov sindikalnih podružnic v bistvu povsod enak, narekuje, da bi na tem področju morali imeti enotni okvirni vsebinski program z minimalnim številom ur. Tako bi zagotovili, da bi vse sindikalne šole res lahko nosile ime šola, ne glede na to, kje jo je kdo obiskoval. Če bi v katerem kraju k temu dodali še kaj svojega in po njihovem mnenju potrebnega, jim lahko to prepustimo.

Pojavlja se vprašanje, kdo in kateri organ naj tovrstne programe pripravlja. Kolikor mi je znano, delajo na tem programu pri Zvezi delavskih univerz Slovenije skupaj z Republiškim svetom sindikatov, toda pred dokončnim sprejemom bo zelo prav, če bodo o njem povedala svoje mnenje tudi občinska sindikalna vodstva in sindikalne podružnice. Pri tem ne mislim vseh, saj lahko na primer vzamemo vzorčni sistem ali kako drugo obliko. S tem bi zagotovili načelno enotnost programa, na drugi strani pa njihovo praktično uporabnost.

Seveda pa to ni edina oblika usposabljanja kadrov, ki so na odgovornih mestih v sindikalnih podružnicah. Zelo pri-

merni so tudi krajši seminarji z ožjo vsebino. Tako smo na primer v konjiškem območju letos spomladi pripravili več kot 12 do 15-urnih seminarjev za predsednike in tajnike, v katerih smo jih seznanili z organizacijsko strukturo sindikatov Jugoslavije od članstva do centralnega sveta, dalje z napotki o pripravah in vodenju sej, sestankov in posvetovanj, ob koncu pa smo se pogovorili še o nekaterih neposrednih nalogah sindikalnih podružnic v občini. Za organizacijsko strukturo sindikatov Jugoslavije smo se odločili predvsem zato, ker jo vodilni odborniki v podružnicah morajo poznati. Istočasno smo jim na poljuden način povedali tudi osnovna določila statuta ZSJ, pri tem smo ugotovili, da je veliki večini bilo to povsem novo, saj se sami v to področje osebno nikoli niso poglabljali ter jim je taka organizirana pomoč nujno potrebna.

Kar zadeva zamenjavo sindikalnih kadrov, menim, da stvari ne bi smeli jemati preveč foga, sicer pa imamo tudi še mnogo drugih možnosti. Vsekakor bo marsikje prišlo v poštev, da bomo v občinski sindikalne svete volili tiste, ki so se že uspešno uveljavili v podružnicah, ki imajo že določene izkušnje in ki končno kažejo tudi primerno voljo, prizadevnost in sposobnost za delo v sindikalni organizaciji. Končno pa iz prakse tudi vemo, da dobre odbornike v delovnih organizacijah članstvo po izteku njihove mandatne dobe kaj kmalu izvoli v druge organe, to je v delavske svete, upravni odbor, v razne komisije itd.

Končno pa se moramo zavedati, da nam večje število za delo v sindikatih usposobljenih delavcev lahko samo koristi tudi za boljše delo na njihovih delovnih mestih, to je tam, kjer so zaposleni. Če upoštevamo, da smo na primer v sindikalnih šolah imeli v programu tudi gospodarjenje in samoupravljanje,

potem se moramo zavedati dejstva, da bo to uspešno takrat, ko bomo imeli na delovnih mestih večje število ne le strokovno sposobnih, temveč tudi družbeno in gospodarsko razgledanih delavcev.

Prav na našem, to je konjiškem območju nam to praksa najbolje potrjuje v okolšju Vitanja, kjer je sindikalno šolo v zadnjih letih končala dobro petino zaposlenih. Večina od njih danes aktivno dela v sindikatu in v organih upravljanja.

Ob koncu še predlog glede organizacijske izvedbe usposabljanja sindikalnih kadrov v letošnji zimski sezoni. Menim, da bi bilo prav, če bi zveza delavskih univerz in republiški svet sindikatov čimprej sklicala predstavnike tistih občinskih sindikalnih svetov in delavskih univerz, kjer so v zadnjih letih imeli sindikalne šole. Ti bi na osnovi izkušenj lahko tvorno sodelovali pri oblikovanju ustreznega programa, ki bi ga izvajali že v bližnjih zimskih mesecih.

VINKO LANGERHOLC

ZDruženo železniško-transportno podjetje LJUBLJANA
turistično transportni biro
 LJUBLJANA TITOVA C. 32, TELEFON 311551 IN 311552

V letošnjem letu bomo pripravili še naslednje izlete:

1. PARIZ—MÜNCHEN, od 25. 11.—L. 12. 1967, z vlakom. CENA: 750,00 N-din. PRIJAVE: do 25. oktobra 1967.
2. RIM, od 26.—30. 11. 1967, z vlakom. CENA: 410,00 N-din. PRIJAVE: do 10. novembra 1967.
3. BUDIMPEŠTA, od 1.—3. 12. 1967, z avtobusom. CENA: 320,00 N-din. PRIJAVE: do 15. novembra 1967.

Prijava sprejemajo poslovalnice TURISTIČNO TRANSPORTNEGA BIROJA,

Ljubljana, Titova 32
Maribor, Partizanska 50
Celje, Titov trg 3

SAMO TOLIKO, KOLIKOR PRENESE GOSPODARSTVO

Svojo zadnjo plenarno sejo pred občnim zborom, so murskosoboški sindikati posvetili dvema osrednjima vprašanjema s področja družbenih služb: reorganizaciji in financiranju zdravstvene službe in financiranju srednjega strokovnega šolstva v Pomurju. Za tak dnevni red je soboške sindikate pobudilo prepočasno urejanje organizacije zdravstvene službe in finančne težave srednjega strokovnega šolstva, predvsem neurejeni finančni odnosi tega šolstva z delovnimi organizacijami. O obeh vprašanjih so na plenumu ločeno razpravljali, kajti vprašanja imata zelo malo skupnih odgovorov, vendar so predstavniki gospodarskih organizacij navzlic temu odgovorili na probleme, ki jih ponuja zdravstvena služba in šolstvo, s skupnim odgovorom: če si morajo gospodarske organizacije najti prostor v reformi, si ga morajo tudi družbene dejavnosti, vendar le v okviru sredstev, ki jih lahko gospodarstvo izdvoji za te namene.

REORGANIZACIJA PO POLZEVO

Več mesecev se v Pomurju niso mogli sporazumeti o prihodnji organizaciji zdravstvene službe. Čeprav tvorijo občine Murska Sobota, Lendava, Gornja Radgona in Ljutomer skupno zdravstveno regijo, se vendar vsaka zapira v svoj zdravstveni dom navzlic temu, da ne more nobeden, razen murskosoboškega, nuditi zavarovalcem na svojem področju popolnega zdravstvenega varstva. niti ne more uskladiti svojih finančnih potreb z resničnimi možnostmi.

Od junija prebirajo kolektivi zdravstvenih domov navdila soboškega zavoda za socialno zavarovanje o reorganizaciji zdravstvene službe v Pomurju, vendar so šele pred dnevi prvi sedli za mizo in se začelno sporazumeli za združitev vseh štirih zdravstvenih domov. Največji med njimi, soboški zdravstveni dom, ki ima hkrati najugodnejše pogoje, tako glede na število zavarovalcev, ki jih zdravstveno oskrbuje kot glede na urejene specialistične in dispanserske službe, je pokazal zelo malo volje, da bi se zdravstvena služba na celotnem območju čimprej funkcionalno združila, ampak je čakal, da bodo to potrebo izrazili najprej »šibkejši« in se zatekli s prošnjo za združitev k »močnejšemu«.

Eni in drugi so imeli »predsodke« pred integracijo, kajti po vsej verjetnosti bi se zmanjšalo nekaj delovnih mest v administraciji. Kolektivi posameznih zdravstvenih domov, zlasti radgonski in ljutomerski sta dvomila v uspešno integracijo zaradi precejšnjih obveznosti za najete kredite pri gradnji obeh domov. Vzroki za te pomisleke pa tičijo, po mnenju soboških sindikatov, drugod. Zdravstveni delavci so si premalo iskreno prizadevali, da bi razumeli vsebinski smisel združevanja zdravstvene službe v Pomurju, čeprav so cilji reorganizacije povsem jasni: bolj racionalno trošenje sredstev, popolnejše zdravstveno varstvo občanov, ker bi združili tako kadrovske, prostorne in druge zmogljivosti, ne le med štirimi zdravstvenimi domovi ampak tudi med bolnišnico in splošno zdravstveno službo. Prav na tem področju je bilo doslej bore malo storjenega, saj so celo vrsto zdravstvenih zadev duplirali, dvakrat plačevali nekatere usluge in dvojno obremenjevali sklade zdravstvenega varstva.

Ko so razpravljali o financiranju zdravstvene službe, so soboški sindikati sicer z zadovoljstvom ugotavljali, da je njihov komunalni zavod za socialno zavarovanje edini v republiki, ki je končal poslovno obdobje z 11 milijoni starih dinarjev suficita. Takšnemu uspehu se na plenumu niso niti po-

sebej čudili. Že na minulih sejah so vselej bili mnenja, da se mora potrošnja ujemati z dejanskimi možnostmi, da ne priznavajo primanjkljavev in odklanjajo vsakršni pritisk za izreden prispevek. Takšno stališče so sprejeli tudi na zadnji seji.

ŠE VEDNO NABIRALNE AKCIJE

Če so v Pomurju uspeli začepiti čeber za zdravstveno varstvo, jim pa zamaka zato drugi, ki napaja srednje strokovno šolstvo. Za razliko od minulih let upajo letos na poravnavo obveznosti posameznih občinskih skupščin, kot jih zavezuje zakon. V skrajnem primeru, temu bi se sicer radi ognili, se lahko poslužijo sodne izterjave. Veliko več težav kot doslej pa imajo letos z delovnimi organizacijami. Namesto predvidenih 70 milijonov starih dinarjev, za kolikor naj bi sklenili pogodbe z 88 delovnimi organizacijami, so uspeli nabrati doslej le tretjino sredstev. Pogodbe je podpisala le polovica delovnih organizacij, druga polovica, med njimi so tudi gospodarsko najmočnejše organizacije, odklanja in odlašča s sklenitvijo pogodb. Predstavniki strokovnega šolstva sicer poudarjajo, da ne nabirajo sredstev za osnovno dejavnost, tako kot v večini ostalih izobraževalnih skupnosti, ampak da bi sredstva delovnih kolektivov porabili izključno za investicijski razvoj srednjega strokovnega šolstva. V ta namen že gradijo prizidek k srednji ekonomski šoli, vendar, kot

je videti, brez zadostnih denarnih sredstev.

Vsi ti problemi, ki jih je poveljal predstavnik strokovnega šolstva, so bili naslovljeni na plenum ObSS, zlasti na člane, ki delajo v gospodarskih delovnih organizacijah. Nihče ni oporekal, da je treba financiranje strokovnega šolstva zadovoljivo rešiti, toda ne s trkanjem na zavest delovnih organizacij, ampak z ustreznimi zakonskimi predpisi. Predstavniki gospodarskih organizacij so namreč poudarili, da bodo lahko v prihodnje financirali vse potrebe komunne. Prosjačenju po delovnih organizacijah se je tako razvil, da se samoupravni organi komaj otepajo prošnji za asfaltiranje cest, za otroško varstvo, za bazen ali za strokovno šolstvo. Položaj gospodarskih organizacij pa še zdalec ni tak, da bi lahko delile denar. Po podatkih so ustvarile soboške gospodarske organizacije letos le 58 % lanskega ostanka čistega dohodka, to pomeni, da so se možnosti za razširjeno reprodukcijo zmanjšale skoraj za polovico. Tak položaj je lahko usoden ne le za posamezne gospodarske organizacije, ampak tudi za ves nadaljnji družbeno ekonomski položaj komunne. Zato so predstavniki delovnih organizacij ponovno opozorili, da se morajo v ekonomske zakonitosti, ki jih uravnava reforma, vključiti čimprej tudi vsa ostala področja, torej tudi družbene dejavnosti in končno uvideti, da ne morejo pričakovati niti za dinar več sredstev, kot jih lahko izdvoji gospodarstvo. Plenum ObSS je sicer to pot sklenil, da bo preko izvršnih odborov sindikalnih podružnic priporočil samoupravnim organom, da za letos še pomagajo strokovnemu šolstvu in mu dajo prednost pri delitvi sredstev za potrebe komunne, hkrati pa poudaril, da v prihodnje s takimi priporočili ne more več bremeniti gospodarskih organizacij, in zahteval, da se financiranje tega šolstva uredi preko osnovnih financerjev, kot jih določa zakon. I. V.

NOVI in edini

IZDELEK TE VRSTE PRI NAS
 IMENITNA SLAŠČICA

ŽE PRVIČ KO GA BOSTE POKUSILI
 VAS BO NAVDUŠIL...

ROYAL DESERT lahko pripravite kot puding ali kremo

ROYAL DESERT 6 izbranih okusov

ROYAL DESERT pomeni korak naprej!

DOVRŠENO KAKOVOST VAM ZAGOTAVLJA

Holinska
 LJUBLJANA

PTUJ:

ŠOLSKA VODSTVA PRIČAKUJEJO POMOČ

Kjub temu, da zakon določa, da imajo vsi šoloobvezni otroci pravico, da dobivajo za časa pouka v šoli brezplačno malico, topel obrok, je to v praksi na področju ptujске komunе drugače. (Zakon našteva sofinanciranje šolske malice med tiste naloge, za katere naj temeljna izobraževalna skupnost tudi trošj denarna sredstva, ni pa šolska malica med prioritetenimi nalogami obveznega financiranja. S to opombo uredništva nočemo zmanjševati resnih problemov šolske malice na ptujskih šolah, toda zakon je vendarle treba točno razlagati.)

Društvo prijateljev mladine ugotavlja, da nekaj nad 3000 otrok ali 30 odstotkov vseh šoloobveznih otrok v občini Ptuj še ne prejema v šoli toplega obroka iz preprostega razloga, ker starši ne zmorejo kriti dela stroškov za pripravo hrane, ki znaša po posameznih šolah od 300 do 1500 S-dinarjev mesečno.

Da bi lahko vsi otroci prejemali v šoli topli obrok, ki jim je nujno potreben za njihov telesni in duševni razvoj, je društvo prijateljev mladine s posebnim priporočilom pozvalo vse delovne organizacije, kra-

ne organizacije izpolnijo svoje javne skupnosti in druge, da priskočijo na pomoč šolam in jim po svoje pripomorejo, da bodo lahko tudi tisti otroci, ki sedaj malice v šolah ne prejemajo, le-to prejeli. Posebej naj bi se to priporočilo veljalo za tiste gospodarske organizacije in ustanove, ki imajo patronate nad posameznimi šolami. Od zdravja in umskega napredovanja otrok, ki se danes šolajo, a bodo čez leta morda člani delovnih kolektivov, bo odvisno, kako bodo skupno z drugimi takrat ustvarjali družbeni dohodek. Šolska vodstva bodo zelo hvaležna vsem kolektivom, ki se bodo odločili po svojih finančnih zmogljivostih v prid šolskih otrok in njihove prehrane v času med poukom.

F. HOVNIK

TRBOVLJE:

Mladi ne stojе ob strani

Na zadnji razširjeni seji Občinskega komiteja ZMS Trbov-

lje so mladi zahtevali, da delov-obveznosti do strokovnega šolstva, saj so te šole še kako potrebne tudi trboveljski mladini. Člani aktivov ZMS bodo zato seznanili člane samoupravnih organov, pa tudi sicer vse člane kolektivov delovnih organizacij, s težavami, ki se porajajo zaradi nerednega plačevanja prispevkov delovnih organizacij. Mladi samoupravljalci pa si bodo prizadevali, da se zamujeno v delovnih organizacijah resnično kar najhitreje popravi.

TRBOVLJE:

KAR TRIJE ABONMAJI

Občinski svet Zveze kulturno-prosvetnih organizacij v Trbovljah je te dni razpisal abonmaje za obisk gledaliških in koncertnih predstav v letošnji sezoni. Okvirni program še ni znan (Zal, ljudje bi se lažje odločali), ker dogovori z gostujočimi ansambli še potekajo. Predvideno je, da bodo imeli en večerni abonma za odrasle, po-

poldanski abonma za mladino in kot novost, tretji abonma, poseben za učence trboveljskih osnovnih šol.

ZAGORJE:

Pomanjkanje pedagogov

V zagorski glasbeni šoli še vedno primanjkuje glasbenih pedagogov, saj imajo poleg dveh profesorjev in enega strokovnega učitelja še vedno dva nekvificirana delavca. Potrebovali pa bi pedagoga za violino, harmoniko, solo petje in nauk o glasbi. Letos bo vseh učencev preko 120, od tega 38 novih v prvih letnikih. Poseben napredek pomeni novoustanovljeni ritmično baletni oddelek. Zal pa šolsko delo ovirajo slabi prostori in iztrošena glasbila, zato tudi ne more bolj zaživeti izvenšolska dejavnost. Število nastopov bi želeli še povečati, pa ni denarja tudi ne za plačilo najemnine za dvorano. Skratka, »denarna suša« delo precej ovira. (pa)

Kako se zaposleni šolamo?

ZASLEDUJE ŠOLANJE ZAPOSLENIH V OSEMLETKAH ZA ODRASLE

Organiziranih spodbud vse premalo

Ko mi je pred nekaj tedni tov. Cetinski, direktor Delavske univerze Kočevje zatrjeval, da ni pametno, če delovne organizacije zapišejo v svoje statute starostno mejo, do katere naj bi si zaposleni še pridobili manjkajočo osnovnošolsko izobrazbo, nisem bila v to trditve povsem prepričana. Cetinski se je zavzemal za druga merila: ugotavljanje sposobnosti za nadaljevanje šolanja, potrebe delovnega mesta po splošni in strokovni izobrazbi, motivi, ki posameznika stimulirajo za nadaljevanje splošnega in strokovnega šolanja.

551 POSAMEZNIKOV IMA ZAKLJUČNO SPRICEVALO OSNOVNE DOPISNE ŠOLE V LJUBLJANI

Prav ima tov. Cetinski, tudi marsikdo, čigar rojstna letnica seže precej nazaj od 1930, se danes še odloči celo za osnovno šolo. Ob obisku Dopisne osnovne šole v Ljubljani in v razgovoru s pedagoškim vodjo prof. MARJETO ZUPANCIC se mi je razkrilo, da marsikateri starejši Slovenec, ki sicer sprico svojih let in številnih drugih razlogov ni več pripravljen sedeti skupaj z mlajšimi v šolskih klopih, najde zase primerno rešitev v Dopisni osnovni šoli. To šolanje pogosto nosi v sebi kot skrivnost, zanjo ve le poštar, ki mu prinaša učna pisma. Seveda pa ima šolanje v osnovni šoli pri starejših ljudeh gotovo vedno svoj motiv?

- Prav gotovo, je dejala tov. Zupančičeva. Pri Komunalnem podjetju v Ilirski Bistrici je na primer zaposlen v računovodstvu tovariš FRANC ZADEL, možak petdesetih let, ki je letos na Dopisni osnovni šoli zelo dobro končal svoje šolanje. Njegovo delovno mesto zahteva izobrazbo srednje ekonomske šole, toda od njega sprico njegovih starostnih in delovnih let nihče tega več ni terjal. Zadel pa je tiho študiral, doštudiral in danes je že vpisan na Dopisno srednjo ekonomsko šolo. Ne vem, je dejala tov. Zupančičeva, morda pa Zadel takole razmišlja: Danes od mene res ne terjajo šolske izobrazbe, kaj pa če bodo to čez čas vendarle zahtevali!

Tako je torej Franc Zadel postal eden izmed 551 posameznikov, ki so si zaključeno osnovnošolsko izobrazbo pridobili preko Dopisne osnovne šole v Ljubljani. Preko 300 dopisnikov pa zaključnih izpizov še ni opravilo. In že je letos na novo vpisanih na obeh stopnjah 119 dopisnikov.

Osiip? Da, velik je, približno 30 do 40 % vpisanih ne konča šolanja. Razlogi so podobni, kot smo jih slišali že vse doslej tudi drugod. Pri enem pa bi se vendarle ustavila.

Tovarišica Zupančičeva je dejala, da so to težave s slovenskim jezikom, ki jih imajo pri nas zaposleni iz srbsko-hrvaškega jezikovnega področja. Da bi jim oskrbeli skripte v srbohrvaščini ni misliti, saj denarja primanjkuje celo za skripte v slovenščini. Nekaj več pa se da storiti, če je pristen interes delovnih organizacij. Pred tremi leti so za ZTP Postojna na željo delovne organizacije organizirali močan oddelek s približno 40 dopisniki, katerih materinski jezik je srbohrvaščina. Ta skupina je šolanje skoraj v celoti končala, ker je čutila skrb in pomoč delovne organizacije, pa tudi Dopisna osnovna šola se je tako močnemu oddelku lahko bolj posvetila in jim je tudi omogočila, da so namesto izpizta iz slovenskega jezika, opravili izpizt iz srbohrvaščine. Za posameznike se to ne da organizirati. Zato npr. pri ljubljanskem podjetju Tehnika ni dovolj, če podjetje le želi, da bi njihovi delavci iz srbohrvaškega jezikovnega področja končali dopisno osemletko. Za to bi jih morali tudi pripraviti, organizirati. Podobno je tudi s pripadniki milice, ki nimajo zaključene osnovne šole. Na široko pobudo Dopisne osnovne šole sta se lani žal odzvala le Ljubljana in Nova Gorica, od koder si je pridobilo zaključeno osnovnošolsko znanje doslej že 26 posameznikov.

DOKLEJ SE BREZ STALNEGA KADRA Z ANDRAGOŠKIM ZNANJEM

Naš zadnji obisk je veljal tov. IVANU ANDOLJŠKU, pedagoškemu svetovalcu za izobraževanje odraslih pri Zavodu za šolstvo SRS. Že leta 1959 smo v znani jugoslovanski resoluciji o izobraževanju zapisali, da je naš šolski sistem enovit in da naj bo izobraževanje permanentno. Po tem, ko smo iskali odgovor na vprašanje, kako uspešno se delavske univerze kot specializirane izobraževalne institucije za odrasle ukvarjajo z osnovnošolskim izobraževanjem odraslih, je torej logično, da nas tudi zanima, kakšen je obseg osnovnošolskega izobraževanja v oddelkih za odrasle pri rednih osnovnih šolah za mladino?

- Po podatkih Zavoda za šolstvo SRS je bilo v šolskem letu 65/66 oddelkov za odrasle pri rednih osnovnih šolah za mladino 42, slušateljev pa 1647. Podatki za lansko šolsko leto niso popolni, so pa lahko ilustrativni: Ljubljana — 14 matičnih oddelkov in 4 dislocirani s skupnim številom 428 slušateljev; Novo mesto — 1 matični oddelek s 15 slušatelji; Murska Sobota — 1 matični oddelek z 20 slušatelji; Celje — 5 matičnih oddelkov in 5 dislociranih s skupnim številom 218 slušateljev; Maribor — 3 matični oddelki s 123 slušatelji. Torej skupaj 33 oddelkov na področju 5 zavodov za prosvetno pedagoško službo od 11, kolikor jih v Sloveniji imamo.

Iz razgovora s tov. Andoljškom lahko strnem nekaj njegovih glavnih misli in ugotovitev.

Število oddelkov za odrasle pri rednih osnovnih šolah je res skromno. Glavni vzrok za to je v tem, da je za prosvetarje to le honorarno delo, plačano po številu slušateljev in ker teh pogosto ni dosti, slabo plačano. Dosedanji šolski skladi in tudi sedanje temeljne izobraževalne skupnosti razen izjem (Ljubljana-Bežigrad in Moste) niso in ne prispevajo za osnovnošolsko izobraževanje odraslih ničesar. In vendar gre za šolanje ljudi, ki z lastnim prispevkom od osebnega dohodka v te družbene namenske sklade prispevajo, torej bi morali imeti pravico za svoje šolanje vsaj nekaj odstotk tudi dobiti. Kvaliteta pouka v teh oddelkih, zlasti dislociranih, je pogosto sporna. Primer: Osnovna šola Polule iz Celja je lani imela na železniški postaji Celje tak oddelek. Kako verbalno je npr. potekal pouk kemije v takem neprimernem učnem prostoru, si lahko mislite. Nobena izmed štirih bližnjih osnovnih šol pa ni bila pripravljena odstopiti laboratorij, dokler končno tega vendarle ni storilo učiteljišče. Mar naj odrasli poleg šolnine sami plačujejo tudi laboratorije?

Tretja stvar je usposobljenost prosvetno pedagoških zavodov za področje izobraževanja odraslih. Noben od 11 področnih zavodov nima človeka za izobraževanje odraslih v osnovni šoli. Pouk kontrolirajo tisti, ki sicer na določeni šolski stopnji kontrolirajo pouk z mladino (kaj pa andragogika!). Sicer pa se pouk danes nasploh slabo kontrolira. In vendar pravilnik, ki ga pripravljata Sekretariat za prosveto in kulturo, predvideva, naj bi strbno pregledovali vse oddelke za odrasle in ugotavljali njihovo ustreznost. Čaka torej zavode ogromno dela. Kdo ga bo opravil?

Doslej verificirane tri osnovne šole za odrasle vendarle pomenijo napredek. Slabost pa je, da ni stalnega kadra, ki bi se na nekaj eksperimentalnih šolah lahko v celoti posvetil znanstvenemu preučevanju izobraževanja odraslih in prilagojevanju učnih programov odraslih. SONJA GASPERSIČ

KAKO V SLOVENIJI SKREBIMO ZA KULTURNO RAST ZAPOSLENIH

DELAVEC NE MORE ŽIVETI SAMO OD »KRUHA«

Napori delovnih organizacij glede kulturne rasti zaposlenih naj bi bili sočasni z napori družbeno-političnih skupnosti (občin). Primere takega usklajenega delovanja doslej ponekod že imamo in uspehi so zelo razveseljivi. Kulturnih ustanov oziroma dejavnosti v okviru delovnih organizacij naj bi ne snovali, če so ustvarjene možnosti tam, kjer delavci živijo. S tem pa nočem reči, da posameznih kulturnih dejavnosti delovne organizacije ne bi smele organizirati tudi same, če jim to narekujejo specifične razmere (oddaljenost delovne organizacije od središča itd.) ali če v posamejnih primerih zaposleni to želijo, zlasti pa ne bi kazalo zanemariti pobud mladine. Logično je, da bi morale delovne organizacije moralno in materialno spodbujati, da bi se za zaposlene organiziralo vse tisto, kar je za njihovo kulturno življenje nujno potrebno, in da bi nenehno spremljale, kako se razvija kulturno življenje zaposlenih.

Iz ankete v 45 delovnih organizacijah je razvidno, da ima npr. 18. delovnih organizacij splošne knjižnice (23 delovnih organizacij tudi strokovne), 7 delovnih organizacij sekcije kulturno-umetniških društev, večina pa je razmeroma dobro preskrbljena z radijskimi in televizijskimi sprejemniki itd. Na žalost se v delovnih organizacijah premalo ukvarjajo s tem, kako so izkoriščene vse te možnosti; nadalje — ali knjižnice obnavljajo svoje knjižne fonde in komu koristijo, ali se je mogoče zadovoljiti s takim stanjem glede uporabe radijskih in televizijskih sprejemnikov, kot ga npr. kaže anketa; redno namreč uporablja ta sredstva le 28 odstotkov delovnih organizacij, druge pa občasno ali redkokdaj itd., itd. Nehote se sprašujem, kako da se posamezne materialne možnosti v delovnih organizacijah izkoriščajo tako neracionalno, če je hkrati očitno, da se za kulturno življenje zaposlenih ni storilo dovolj. Odgovor je treba pač iskati v prepogosti ravnodušnosti gospodarskih organizacij do tega področja človekove dejavnosti.

Poleg raznih občasnih prireditvev, ki jih skoraj vse delovne organizacije prirejajo ob državnih in drugih praznikih ter ob posameznih priložnostih, je po podatkih ankete v preteklem letu 20 delovnih organizacij po nekajkrat organiziralo obisk gledaliških predstav, koncertnih prireditev itd.; v 12 delovnih organizacijah so gostovale tudi skupine s kulturnimi programi. Po podatkih iz posameznih delovnih organizacijah je mogoče sklepati, da je bil obisk teh prireditev v kulturnih ustanovah ponekod zelo skromen, npr. v delovni organizaciji z devetsto zaposlenimi 14 odstotkov, s približno 3.500 zaposlenimi 3 odstotke, s 400 zaposlenimi 5 odstotkov itd., seveda pa so gospodarske organizacije, kjer je obisk zajel 50 odstotkov in več zaposlenih. Nekoliko boljši je bil obisk prireditev v delovnih organizacijah samih, čeprav smo tudi v tem primeru npr. našli delovno organizacijo s 3500 zaposlenimi, v kateri se je prireditev udeležilo komaj 8 odstotkov zaposlenih.

MOŽNE SO ŠTEVILNE DOBRE POBUDE

V tistih delovnih organizacijah, v katerih imajo več »posluha« za kulturno življenje, so znali uspešno spodbujati zaposlene tudi s propagando za dobro knjigo, za kvalitetno gledali-

si izjemnih primerih se s problematiko kulturnega življenja teh zaposlenih ne ukvarja nihče. To gotovo ni prav. Delovne organizacije naj bi se potrudile, da bi navezale močnejše stike z družbeno-političnimi skupnostmi, s kulturno-prosvetnimi organizacijami in društvi ter poiskale načine, da bi tem zaposlenim ustvarili kar največ možnosti za kulturno rast.

Prizadevanja delovnih organizacij glede kulturnega življenja zaposlenih bodo obrodila bogatejši sad, če bodo povezana s težnjami in z delovanjem družbeno-političnih skupnosti — občin, tako da bo dosežena kar največja usklajenost naporov in enotnost interesov. Kulturna politika družbeno-političnih skupnosti in kulturna politika delovnih organizacij naj bi imeli isti imenovalec in iste osnovne težnje, ki bi jih bilo mogoče uresničevati ob njunem tesnem sodelovanju. Sodelovanje med družbeno-politično skupnostjo in delovno organizacijo naj bi se kazalo tako pri preučevanju, usmerjanju in razvijanju kulturnih potreb kot pri vplivanju delovne organizacije na oblikovanje in uresničevanje kulturne politike družbeno-politične skupnosti. Ne bo pretirana trditev, da je v prak-

si premalo čutili vpliv gospodarskih organizacij na kulturno politiko občin in na odločanje o kulturnem dogajanju in zadovoljevanju kulturnih potreb. To se pravi, da je prek demokratičnega mehanizma nujno potreben večji vpliv delovnih organizacij na kulturno politiko družbeno-političnih skupnosti.

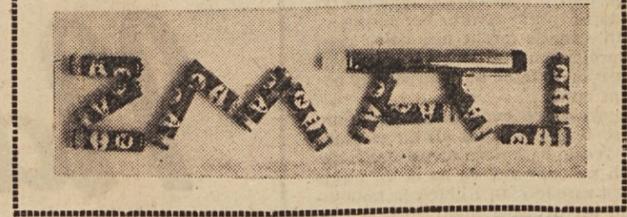
VPLIV OBČINSKIH KULTURNO-PROSVETNIH ZVEZ NA DELOVNE KOLEKTIVE

Tudi odnosi gospodarskih organizacij in kulturnih ustanov so svojevrstno poglavje, o katerem bi kazalo več premišljati. V nekaterih primerih ti odnosi slonijo izključno na finančni podlagi, pa to ni posledica medsebojnega dogovora o uresničevanju nekega programa, marveč bolj podpora (!) gospodarskih organizacij kulturnim ustanovam. Ne bi se spuščal v problem financiranja kulturnih dejavnosti in kulturnih ustanov, ker to terja širšo in celotno obravnavo, skušal bi le ugotoviti, kakšnji naj bodo odnosi med delovno organizacijo in kulturno institucijo. V praksi sta se uveljavili dve poti: prvič, neposredno dogovarjanje med delovno organizacijo in kulturno ustanovo o določeni kulturni dejavnosti, in drugič, posredno uveljavljanje pogledov in želja delovne organizacije pri delovanju kulturnih ustanov. Prav gotovo sta potrebni obe vrsti stikov in vplivanja. V dobro začrtani kulturni politiki — kjer so jasna izhodišča in potrebe — je nujno, da delovne organizacije neposredno sodelujejo s kulturnimi ustanovami in se z njimi dogovarjajo za posamezne dejavnosti: ob tem bo seveda prihajalo tudi neposredno financiranje dogovorjenega programa. Po drugi strani pa se — ob domnevi da delovne organizacije vedo, kaj naj bi na tem področju storile — nujno mora kazati hotenje delovnih organizacij pri začetovanju kulturne politike družbeno-politične skupnosti — občine, ki mora v skladu s temj hotenji vplivati na delovanje kulturnih institucij. Poleg tega je še več kot potrebno tudi sodelovanje delovnih organizacij s kulturno-umetniškimi društvi in z zvezo kulturno-prosvetnih organizacij v občini. Ta organizacija bi ob podpori delovnih kolektivov lahko postala vpliven nosilec novega pri oblikovanju kulturne politike v občini in posebej v delovni organizaciji; pa ne samo to, raznovrstnost njenega delovanja omogoča zadovoljevanje kulturnega ljubiteljstva zaposlenih na posameznem področju, s tem pa se lahko uresničuje tudi dober del zastavljenega programa za kulturno življenje delavcev v delovni organizaciji.

Vsa nanizana dejstva opozarjajo, da je kulturno področje v delovnih organizacijah resnično dokaj odrinjeno in da je premalo resnejšega in bolj načrtnega delovanja. Ali ni torej pred namj še precejšnja ledina, ki jo kaže brez odlašanja čimprej zorati? GREGOR KOČIJAN

ZA VAŠ TRANSISTOR, ZA VAŠO ELEGANTNO BATERIJSKO SVETILKO SAMO 1,5 V BATERIJE

BREZPOSELNIH DELAVCEV JE TUDI NA GORENJSKEM VSE VEČ

Razprava, ki je doslej malo zalegla

Kranjska skupščina Komunalne skupnosti za zaposlovanje zaseda zelo intenzivno in se loteva problemov zaposlovanja, zlasti pa brezposelnosti na Gorenjskem z vso resnostjo. Tako je bilo tudi na minuli 9. redni seji skupščine, ko so člani razpravljali v glavnem o vse bolj naraščajoči brezposelnosti tudi na Gorenjskem kot enem najrazvitejših industrijskih področij pri nas. Hkrati so skušali najti številne rešitve, kako brezposelnost zajezi in temu primerno sprejeti tudi zaključke.

MED BREZPOSELNIH JE POLOVICO MLADIH

Jožica Kranjc, strokovna sodelavka kranjskega komunalnega zavoda za zaposlovanje je nanizala vrsto zanimivih podatkov o gibanju zaposlenih, predvsem pa o brezposelnih delavcih.

»Zaposlenost se je v septembru letos v primerjavi z lanskim septembrom občutno znižala, pa tudi v primerjavi z letošnjim avgustom,« je povedala. »To pa pomeni, da se je število brezposelnih delavcev še povečalo.«

Pri kranjskem komunalnem zavodu za zaposlovanje je trenutno prijavljenih 1179 brezposelnih delavcev. Od tega je skoraj 46% mladih, ki iščejo prvo zaposlitev. Toda ti podatki o brezposelnih delavcih za Gorenjsko so netočni, saj predstavljajo le evidentiran »promet« komunalnega zavoda za zaposlovanje. Zavoljo tega so strokovni sodelavci kranjskega Zavoda seznanili člane skupščine še z drugim podatki, ki niso povsem natančni, so pa dosti bolj realni, kot tisti, ki jih iz meseca v mesec prikazujejo statistično v raznih biltenih. Po teh realnejših podatkih je na Gorenjskem najmanj 3400 brezposelnih delavcev, med njimi v glavnem sposobnih mladih ljudi, tudi veliko strokovnjakov. Nič manj nezaveseljive podat-

ke smo zvedeli tudi od predstavnika republiškega Zavoda za zaposlovanje, koliko je brezposelnih v Sloveniji. Povedal je, da je trenutno v naši republiki blizu 47.000 brezposelnih delavcev.

GLUHA UŠESA

Omenjeni podatki in pa dejstvo, da brezposelnost na Gorenjskem še narašča, saj razen

ekonomistov, ne more nihče dobiti službe, so člane skupščine spodbudili k zelo živahni razpravi.

Jože Vidic, predsednik kranjske skupščine Komunalne skupnosti za zaposlovanje pa je še posebej opozoril, da so prav v Kranju na nič kolikor sejah in drugih sestankih razpravljali o brezposelnosti na Gorenjskem, toda vse te razprave so bile jalove, saj raznih zaključkov in tudi nakazanih rešitev še nihče od pristojnih forumov ni upošteval. Pri tem je navedel, da se zlasti občinske skupščine in tudi vodstva občinskih političnih organizacij tako v Kranju kot na Jesenicah, Radovljici, Trzinu in Škofji Loki, razen sindikata niso dovolj zavzeto brigali, kako razrešiti problem

naraščanja brezposelnih delavcev. Tudi v delovnih organizacijah, posebej v industrijskih, so razna priporočila skupščine Komunalne skupnosti za zaposlovanje, da naj z razširjanjem in povečevanjem proizvodnje vzporedno rešujejo tudi večje zaposlovanje delavcev, nalezela na popolnoma gluha ušesa.

Eni ur delajo po 14 ali 16 ur na dan, drugi pa ne dobijo dela, je povedal trpko resnico eden od članov skupščine. To pomeni, da na Gorenjskem v mnogih podjetjih opravijo veliko dela v nadurah, zlasti sedaj, ko so prešli na skrajšan 42-urni delovni teden.

Člani skupščine so znova opozorili tudi na problem, da v podjetjih na Gorenjskem dela še veliko takih, ki bi že zdavnaj morali v pokoj in še ti »upokojenci« so pa večini na delovnih mestih, za katera nimajo ustrezne strokovne izobrazbe. Žal, pa na skupščini ni bilo slišati natančnih podatkov, koliko delavcev in v katerih tovarnah na Gorenjskem opravljajo nadure in koliko upokojencev še »aktivno« dela.

ZAKLUČKI, KI LAHKO ZELO KORISTIJO

V zvezi s temi znova nakazanimi problemi zaposlovanja in brezposelnih delavcev na Gorenjskem je kranjska skupščina komunalne skupnosti za zaposlovanje sprejela naslednje najpomembnejše zaključke:

• Služba za zaposlovanje, to je komunalni zavod v Kranju mora v prihodnje pri izbiri kadrov, ki so prijavljeni na zavodu, da bi se zaposlili, dati prednost tistim ljudem, ki naj bi jim bilo delo v tej ali oni delovni organizaciji edini vir dohodkov. Ne pa takim, ki so tudi prijavljeni na zavodu, pa imajo doma kmetijo ali druge vire dohodkov.

• Upokojenci, ki imajo urejene pokojnine in takih je po približni oceni na Gorenjskem nekaj sto, pa so še v delovnem razmerju, naj se čimprej umaknejo mlajšim, sposobnejšim strokovnjakom in kvalificiranim delavcem.

• V vseh delovnih organizacijah na Gorenjskem naj čimprej odpravijo vse nadure. Se posebej sedaj, ko so v mnogih podjetjih skrajšali delovni čas, nadure pa so narasle, do katerih pa pravzaprav niso upravičeni. Če se le da, naj delo v omenjenih podjetjih opravijo v normalnem delovnem času in v več delovnih izmenah, s tem, da bi povečali število zaposlenih.

• Člani skupščine bodo organizirali tudi razgovore s predstavniki vseh petih gorenjskih občin in predstavniki občinskih vodstev družbene političnih organizacij ter jim prikazati vso resnost razmer na področju zaposlovanja in brezposelnih delavcev na Gorenjskem.

M. Z.

Odslej bo naš znanec...

J e že tako, z nekaterimi ljudmi se na cesti pozdravljamo, tudi nasmešno nemo se jim, oni nam — ne vemo pa, odkod jih poznamo.

Kadar pa se na cesti pozdraviva z Vidičevo Anico, te zadrege ni. Dvakrat tedensko se zagotovo vidiva, lepo pozdraviva, potem pa ga Anica natoči. Do roba — 20 litrov, včasih tudi kakšen liter več, manj pa nikoli! Bencina seveda natoči, bencina, kaj pa ste mislili! Zlato pravilo: kadar voziš, ne pij, kadar piješ, ne vozi, velja samo za voznike. Sicer tudi vašemu avtomobilu ne pomagajo lepe besede, bencina rabi — tega pa prodajajo fantje na Petrolovih črpalkah po vsej Sloveniji, in dekleta tudi.

Pa ga že dolgo točite? »Sedem let je minilo te dni. Koliko bencina pa sem že v teh letih natočila, me nikar ne vprašajte, ker tega res ne vem. Sicer pa, zabavna je tale moja služba. Ves dan sem med ljudmi, vsak ve povedati kaj novega, obrazi se ves čas menjavajo in avtomobili tudi. Precej se je spremenilo v teh sedmih letih. Včasih smo prodajalci na črpalkah čakali voznike, sedaj pa vozniki čakajo na črpalkah. Dolgočasno je držati križem roke, raje delam in skušam voznikom ustreči. Tako mi tudi kakšen dinar več kane v žep.«

In koliko zaslužite mesečno?

»Po sto tisočakov je prvega v kuverti. Plačani smo od prometa, zato se trudimo, da bi svojim strankam ustregli in jih zadržali. Na našo črpalko v Zupančičevi ulici v Ljubljani prihaja že veliko stalnih strank — ti so najboljše zagotovilo, da so z nami kupci zadovoljni. Včasih kdo že godrnja, posebno ženske radi posnitarijo, drugi pa nam zopet stisne stotaka v žep. Napitina se steka v skupno blagajno. In ko z delom zaključimo, si izkupiček prodajalci med seboj razdelimo.

Vedno vas vidim tu na črpalki. Kdaj pa ste prosti? »Po 7 ur delam na dan. Eno nedeljo v mesecu pa delam po ves dan. Niso mačje solze 14 ur stati na nogah. Imam pa zato potem dva prosti dneva v tednu več. Praznikov tudi ne poznam — takrat imamo na črpalkah največ dela. Se nedeljski šoferji pripeljejo svoje konjičke in mi jim točimo bencin.«

In kako to vaše delo sprejema vaš mož?

»Saj nisem poročena! Je Anica zardela. »Prstan nosim kar tako. Ali vi ne veste, da so na svetu tri vrste ljudi? Dobri, slabi in šoferji. No teh, poklicnih šoferjev, ki vozijo tovornjake, tu v mestu ni. Ko pa sem še delala na Celovski cesti, so me radi jezili, jaz pa

sem zardevala. Moj fant,« in Anica je zopet zardela, »ne pravi nič. In prav je tako!«

Pa dopust, kje ste ga preživeli in kako? »Lepo je bilo na dopustu. Letos sem ga imela kar 24 dni. Štirinajst dni sem bila v hribih, na Krvavcu sem smučala, poleti pa sem bila kar doma, v Ljubljani. Saj sem mislila, da bi šla na morje, pa je bil naš počitniški dom v Crikveni, ni že zaseden, v Piranu pa tudi nisem hotela iti. In tako sem ostala kar doma.«

Kaj pa ste počeli ves dan? »V kino sem hodila. Rada gledam lepe filme. Skoraj vse filme, ki igrajo v Ljubljani, vidim. Kadar imam službo popoldne, pa grem naravnost domov. Doma, sedaj stanujem pri bratu, poslušam radio, dokler ne zaspi.«

Rekli ste, da stanujete pri bratu. Ali nimate še svojega stanovanja?

»Nimam ga, še ne. Ko sem pred sedmimi leti prišla v Ljubljano, sem stanovala pri

sestri. Sedaj pa imam pri bratu sobo in vodim svoje gospodinjstvo. Pri podjetju pa ni s stanovanjem nič.«

Ste tudi vi lastnik kakšnega prevoznega sredstva? »Seveda, kolo imam. Za avtomobil pa nimam denarja. Kdaj pozneje, potem.«

... potem ko... Pa pustiva to! Ali se bo bencin res porazil?

»Mogoče. Kupci že pravijo tako. Nam bodo sporočili tako tisti dan, ko bodo že nove cene. Sicer pa nič ne vem. Ob zadnji podražitvi pa je bil hec! Ljudje so tudi po dve uri stali v vrsti in kupovali bencin kar s škafci in otroškimi kadmi. Koliko so prihranili pri tem ne vem, prav dosti gotovo ne!«

Nazadnje ko smo jo hoteli še slikati, se je Vidičeva Anica uprla: »Mene, da boste slikali — to pa že ne! Sem ne fotogenična.«

To pa seveda ni res. Pri kupcu dekljč je Anica v ruceni sranci in modrih Petrolovih hlačah. Prav rad verjamem, da so ji tisti »trešji ljudje«, kot jim Anica pravi, šoferji tovarnjakov včasih radi ponagajali...
MATIAZ VIZJAK

**KOMBINAT
LESONO
PREDELOVALNE
INDUSTRIJE
LOGATEC**

- proizvaja in nudi:
- KVALITETNA VEZANA OKNA IN BALKONSKA VRATA
- ROLETE, IZDELANE IZ LESENIH PROFILOV, PREBLEČENIH S PLASTIKO
- STRUŽENE FOTELJE IZ MASIVNE BUKOVINE

Vse individualne graditelje opozarjamo na našo stalno zalogo tipskih oken in balkonskih vrat.

Zahtevajte ponudbe!

IZ ČATEŠKIH TOPLIC SE JE VRNILA V DOMOVINO PRVA SKUPINA ŠVEDSKIH BOLNIKOV

ZADOVOLJSTVO IN DOBRONAMERNE PRIPOMBE

Po šestdnevem bivanju in zdravljenju v Čateških Toplicah se je vrnila v domovino skupina 57 švedskih pacientov, ki so pred odhodom na tiskovni konferenci odgovarjali na vprašanja novinarjev jugoslovanskega tiska, radia in televizije.

Zakaj tolikšna pozornost ravno tej skupini gostov iz inozemstva?

Vsem nam je dobro znan položaj naravnih zdravilišč, med kateri sodijo tudi Čateške Toplice. Prav to zdravilišče pa je bilo med prvimi pri nas, ki je po uveljavitvi sprememb v zdravstvenem zavarovanju navezalo stike s socialnimi zavarovanji, oziroma bolniškimi blaginjami v tujini. Skupina, Švedov, s katerimi smo se pogovarjali, je bila prva večja skupina, ki je na osnovi dogovorov med vodstvom Čateških Toplic in skandinavskega združenja za pošiljanje bolnikov na rehabilitacijo v inozemstvo tudi prišla na zdravljenje v našo državo.

Kaj so povedali švedski bolniki, ki so se zdravili v Čateških Toplicah?

Niti enega ni med njimi, ki ne bi z laskavimi besedami ocenil pozornosti in skrbi, s čimer jih je sprejel osebje Čateških Toplic. Predvsem pa jih je presenetil vsakodnevni in posamičen stik in pogovor z zdravnikom. Tega doma niso navajeni, medtem ko po besedah zdravnika Antuna Franovića to pomeni normalno prakso pri delu njihove ustanove.

Kako je z zdravstvenim stanjem švedskih pacientov, izmed katerih so jih kar osem prinesli na nosilih? Nikogar ni med

njimi, ki bi se mu zdravje poslabšalo, čeprav tudi taki primeri v zdraviliščih niso izključeni. V veliki večini pa so tisti, ki se jim je zdravje toliko izboljšalo, da nameravajo v prihodnjih letih zdravljenje ponoviti na lastne stroške. Med temi so tudi bolniki, ki so jih prinesli na nosilih. Enemu izmed njih se je zdravje celo toliko izboljšalo, da je po petih letih spet lahko stopi na lastne noge, pa čeprav si še mora pomagati z opornicami.

S te strani sodeč bo prva skupina švedskih pacientov z osebno propagando med znanci ustvarila najboljšo reklamo za Čateške Toplice.

Seveda pa so se tako vodstvo zdravilišča kot novinarji še posebej zanimali za morebitne kritične pripombe. Resnici na ljubo povedano, tudi teh ni manjkalo. Vse pa sodijo med tisto, kar je sicer značilno za naš turizem, da namreč tudi najboljši hoteli nimajo vsega tistega, kar je v inozemstvu že postalo vsakdanji pojem. Tako so gostje iz Švedske pogrešali radioaparate in televizorje v svojih sobah. Pričakovali so večje možnosti za razvedrilo v športu in pa klubski prostor, kjer bi se lahko zabavali sami in po svoje, tako kot so pač doma navajeni. S tem, da vsega tega v Čateških Toplicah niso imeli, so se le stežka sprijaznili, čeprav so sicer doživeli presenečenja, ki jim še na misel niso prihajala: na primer obisk zidanic, kulturne in folklorne prireditve v izvedbi naših najboljših ansamblov, med njimi tudi Slovenskega okteta.

Velja pa zapisati, da so v Čateških Toplicah pripombe pravzaprav pričakovali. Prav zdaj namreč izvajajo obsežno rekonstrukcijo in razširitev zdravilišča. Med drugim so že zgradili nov bazen, kjer bo že v bližnji prihodnosti omogočeno kopanje na prostem. Čez 14 dni bodo odprli bar in več klubskih prostorov. Temu bodo sledili še trgovina za turiste, pa nov camping, frizerski salon in še dru-

ge drobnarije. V Čateških Toplicah se skratka res pripravljajo na to, da bi čimdlje obdržali goste, ki pridejo k njim, in da bi jim nudili vse, kar si želijo, da bi se ti gostje kasneje še vračali skupaj z znanci. Tiskovna konferenca, o kateri pišemo, je pokazala, da so izbrali pravo pot. —mG

DOPISNIKI POROČAJO

TRBOVLJE

30 ton izdelkov iz Iskrine tovarne polprevodnikov

V Iskrini tovarni polprevodnikov v Trbovljah so v septembru proizvedli nad 2 tona elementov radio elektro industrije, v prvih devetih mesecih pa so izdelali 30 ton izdelkov. Prodaja, tako na domačem kot na inozemskem tržišču, se je v zadnjem času zmanjšala. Prejšnji mesec, so na primer, izvozili na inozemska tržišča le za dobrih 6000 dolarjev izdelkov. Sicer pa imajo v Iskrini tovarni polprevodnikov v Trbovljah težave še z domačimi kooperanti, ker se ne drže dobavnih rokov. Oskrba z domačim reprodukcijskim materialom je v zadnjem času zadovoljiva, teže pa je z oskrbo z reprodukcijskim materialom iz uvoza, ker nima tovarna za to niti deviz, niti dinarjev za prednaročila oziroma predplačila. —vš—

PTUJ:

Mladi vse teže najdejo zaposlitev

Na območju ptujske komune kar 561 ljudi išče zaposlitev: od tega je 372 deklet in žena. Precej se je povečalo v zadnjem času tudi število brezposelne mladine. Nekateri med njimi so celo končali administrativno in srednjo ekonomsko šolo in so danes brez zaposlitve, medtem ko po drugi strani ugotovljamo, da imajo številna ptujska podjetja v rednih delovnih razmerjih takšne ljudi, ki bi se lahko preživljali z dohodkom iz svojega kmetijstva. Niso redki primeri, da na ta način marsikje niso polja tako obdelana, kot bi sicer bila, če bi ti ljudje delali samo na svojih posestvih.

Ne smemo pa pozabiti, da je tudi precej takšne mladine, ki ni dokončala osnovne šole in danes prav zavoljo pomanjkljive šolske izobrazbe ne more dobiti učnega mesta niti dela, kajti vsa podjetja zahtevajo pred sprejemom na delo vsaj osnovno šolsko izobrazbo. Tudi v inozemstvu je letos na delu skoraj polovico manj ljudi kot v lanskem letu.

Kot so nam povedali na ptujski posredovalnici za delo, imajo v evidenci tudi 87 ljudi, ki so bodisi invalidi ali da so manj sposobni za delo. Od tega je 16 žensk, za katere ni ustreznih delovnih mest, ker podjetja le-teh ne odpirajo, če pa se že najde kakšno pristoje delovno mesto, ga zasede član njihovega kolektiva, ki je bodisi delovni invalid ali drugače manj sposoben za delo. F. HOVNİK

Ali veste...

...da je bil tik pred reformo — v začetku 1965 oziroma proti koncu 1964 — naš plačilni primanjkljaj v plačilni bilanci več kot 250 milijonov dolarjev in da deviznih rezerv praktično nismo imeli, medtem ko so se pri Narodni banki kopičili zadržani, neplačani računi za tujino. Dejanski tečaj dinarja je padel skoraj na polovico uradnega. Njegova notranja vrednost je bila tako zelo omajana, da so začeli v gospodarstvu ponekod obračunavati in plačevati s tujimi devizami;

»SLON« - POJEM MED HOTELI

Verjeli ali ne, v ljubljanskem Slonu postržejo dnevno najmanj 2000 gostov. Na leto nič manj kot tri četrtilijona ljudi z vsega sveta.

Kolektiv Slona pa šteje 172 delavcev.

Vsi so med seboj tako »uglašeni«, da jim ne spodleti nobena malenkost. Organizacija dela je v Slonu zares brezhibna in lahko vzor marsikateremu gostinskemu podjetju.

Za kolektiv ljubljanskega Slona ni prav nič nenavadnega, če hkrati pripravi sprejem in svečano kosilo za predsednika republike v Petrinju na Hrvaškem in piknik za turistične agencije socialističnih držav na Ljubelju, kot se je to zgodilo pred nedavnim. Pri tem pa niso zaprli niti enega od osmih obratov, od bifeja pa do restavracije in kavarne, kolikor jih sodi v okrilje Slona.

Z Bogom Kajinom, šefom strežbe v hotelu Slon, sva vsakdanje začela razgovor. Prpravzaprav že z malce ustaljenim vprašanjem:

»Kako se je za vas končala letošnja turistična sezona?«

»Saj se še ni, za nas se je sezona šele začela,« mi je hitro odgovoril. »Malce nenavadno pa je res. Veste k nam

prihajajo poslovni ljudje z vsega sveta, in kot je znano, med poletjem, ko je glavna turistična sezona na višku, poslovno življenje zamre in mi nimamo toliko dela. Zavoljo tega je naša sezona od jeseni do spomladi...«

»A vseeno bi bilo zanimivo slišati, kako ste gospodarili v prvih devetih mesecih letos, kljub temu, da niso bili vsi meseci »sezonski«?«

»Tako dobro smo gospodarili, da se našemu računovodji kar samo smeje. Če pa je računovodja dobre volje, si lahko predstavljate, da smo potem tudi ostali v kolektivu zadovoljni.«

Bogo Kajin, ki je tudi predsednik delavskega sveta v Slonu, je nato povedal, da so v devetih mesecih letos prigospodarili na sklade blizu 100 milijonov starih dinarjev. To pa je za gostinsko podjetje že nekaj.

»Čigava je pravzaprav za sluga, da vam gre tako dobro? Ali gostje ali poslovni partnerji sami prihajajo k vam ali je to tudi zasługa vaše komercialne službe?«

»Prej bi rekel, da lahko naše poslovne uspehe pripisemo sposobni komercialni službi. Naj mimogrede omenim, da imamo za prihodnje

leto že skoraj vse naše zmogljivosti razprodane.«

Res, v ljubljanskem Slonu težko dobiš sobo, če si je prej ne rezerviraš, včasih pa težko dobiš tudi sedež, bodisi v baru ali v restavraciji pa za ljubljancane tako priljubljeni slaščičarni.

Ob teh spodbudnih poslovnih rezultatih sva z Bogom Kajinom pogovor kaj hitro speljala tudi na področje nagrajevanja zaposlenih.

Ali so zaposleni temu primerno nagrajeni?

Ko sem o tem razmišljal, mi je predsednik delavskega sveta že do potankosti razlo-

žil njihov sistem nagrajevanja. Lepo imajo izdelane kriterije in izoblikovana merila nagrajevanja. Vsako delo je v Slonu enostavno opisano, zmerjeno s točkami. Glede na poslovni uspeh podjetja ob vsakem mesecu se vrednost točke giblje. S tem pa se gibljejo tudi osebni dohodki zaposlenih. In v Slonu je res vsako delo primerno nagrajeno. Tudi tisto, če je ekonom še šofer, če zna natakarcica zmiksati cocktail in podobno.

»Pri nas nič več ne hodijo ljudje v službo od 6. do 14. ure, odkar smo skrajšali delovni čas,« je nadaljeval Bogo Kajin, »marveč poprimejo za delo, kadar je to potrebno. Svoj prosti čas in dopuste pa naši delavci izkoristijo v glavnem v poletnih mesecih, ko nimamo toliko dela. Kar je za gostince spet malce nenavadno. Ob taki organizaciji dela smo število nadur zmanjšali za polovico, kar pa se nam občutno pozna v manjših poslovnih stroških...«

»Tako mimogrede, koliko pri vas natakarcje zasluži na mesec?«

»Od 100 do 120 tisoč starih dinarjev,« je sledil kratek odgovor.

Pogovor sva spet kot že nič kolikokrat zasukala na drugo

temo. Bogo Kajin je, kaže, izkoristil priložnost in hotel povedati vse, kar se dogaja v njihovem kolektivu.

»Za nas kot podjetje je najbolj rentabilen hotel, če pa gledamo »družbeno« rentabilnost, potem so na prvem mestu bar, restavracija, bife itd. Od porabljenih 28 milijonov starih dinarjev za alkoholne pijače v omenjenih obratih v prvih 9 mesecih, smo plačali prometnega davka blizu 26 milijonov starih dinarjev.«

Gostinsko podjetje Hotel Slon ima nedvomno tudi to prednost, da je vseh 8 njihovih obratov pod eno streho.

»Vsako leto nekaj obnovimo. Lani smo z lastnimi sredstvi preuredili prvo nadstropje, to je kavarno in klubske prostore,« je nadaljeval. »Za prihodnje in naslednje leto pa imamo velike načrte. Ze v aprilu bomo začeli s preurejanjem pritličja, to je recepcije, poleg katere bomo uredili tudi snack bar, potem tam, kjer je danes delikatesa expres bife itd.«

Se je našteval njihove načrte, tudi to, da bodo hotel po višali še za dve nadstropji, kajti sedanje prenočitvene zmogljivosti so že preskromne in predstavljajo za podjetje le 20 odstotkov dohodka.

In iz vsega, kar je povedal Bogo Kajin, prav lahko verjamemo, da bodo te načrte tudi uresničili.

M. Z.

Ali veste

... da bodo v ljubljanski pivovarni Union ob 5,5 milijarde starih dinarjev bruto dohodka letos ustvarili kar 2 milijardi starih dinarjev za sklade podjetja.

... da je Kolinska, tovarna hranil iz Ljubljane, že izdelala program za gradnjo novega obrata v Trebnjem, kjer bi letno predelali 1000 vagonov krompirja v najrazličnejše živilske izdelke.

... da Ljubljanske mlekarne odkupujejo mleko na območju 17 občin, to je v Spodnjem Posavju, nadalje na območju od Zaslavja do Ljubljane, celotne Dolenjske z Belo krajino, celotne Notranjske do Vrhnike, ljubljanskem polju, vključno z Medvodami, Kamnikom in Tuhinjsko dolino.

... da se gibljejo v ljubljanskem Leku osebni dohodki strokovnjakov z višjo in visoko izobrazbo od 190.000 do 215.000 S-din. Povsem razumljivo je, da ob takih osebnih dohodkih skoraj ne poznajo fluktuacije. Zaskrbljujoče pa je dejstvo, da že štiri leta ne sprejemajo novih delavcev.

... da mirenška tovarna rastlinskih specialitet DANA odkupuje tudi jabolka po 20 do 30 S-din za kilogram.

DELAVSKA ENOTNOST V AKCIJI

Nič več: »Kolesa naj pripeljejo do zmage!«

NA TEMO: PROBLEMI REŠEVALNE POSTAJE V CELJU IN REORGANIZACIJE REŠEVALNE SLUŽBE V CELJSKI REGIJI

V minuli številki našega tednika smo načeli aktualno vprašanje celjske reševalne postaje in reševalne službe v celjski regiji sploh, ki že dolga leta močno žuli prebivalce Savinjske doline.

Naše ugotovitve so bile naslednje:

• Vse kaže, da bi bilo sredstev, ki jih danes odvajajo socialno zavarovanje za reševalno službo v celjski regiji dovolj, če bi bila ta služba organizirana po načelih, na katerih sloni vsa naša gospodarska reforma. Preprosteje povedano: sedem reševalnih postaj, ki danes poseljujejo povsem ločeno druga od druge, bi lahko uspešno nadomestili en sam reševalni center, ki ne bi imel kaj delati z 28 reševalnimi avtomobili, kolikor jih imajo danes v celjski regiji. S tem pa seveda nihče neče trditi, da bi morali biti reševalni avtomobili skoncentrirani v Celju. Nasprotno!

• Naslednja naša ugotovitev v minulem prispevku o vprašanju reševalne službe v celjski regiji je, da so bila skoraj vsa dosedanja prizadevanja po boljši, to je racionalnejši in obenem bolj strokovni organizaciji reševalne službe v glavnem jalova. Po vsej verjetnosti zato, ker se nihče »od zunaj« ni dovolj prizadelo lotiti problema in seveda ne navsezadnje tudi zaradi tega, ker so imele reševalne postaje dosti raje »status quo« kot pa »negotovo« prihodnost.

In to kljub temu, da bi bilo precej bolj razumno, kar najhitreje se sprizajiniti z dejstvi in potegniti glavo iz peska. Po vsej verjetnosti namreč tudi v tem primeru drži izkušnja, da lahko človek mnogo pametneje reagira na novo situacijo, če se z njo kar najhitreje sprizajni. Še posebno, če nima druge izbire.

BISTVEN KORAK NAPREJ

To pot smo v Celju zvedeli za stvari, ki končno le napovedujejo korak naprej v organizaciji reševalne službe na celjskem območju.

Dr. Franc Fludernik, ki je na medobčinskem zdravstvenem centru ves čas sodeloval pri načrtih za reorganizacijo zdravstvenih služb, nam je povedal naslednje:

»Dejstvo, da so se v Celju vse do danes otepal vzeti pod svojo streho Reševalno postajo, pri tem seveda mislim na Bolnico in Zdravstveni dom, je dokaj točna. Resnici na ljubo je treba namreč povedati, da je doslej celjska reševalna postaja bolj eksploatirala in manj per-

spektivno planirala in da tudi ni tako strokovno rasla, kot bi to morala. Tako v bolnici kot v zdravstvenem domu pa so ljudje želeli, da bi sama reševalna postaja razčistila svoje interne organizacijske probleme, da ne bi bili poleg potrebni kakšni bistveni posegi v kolektiv reševalne postaje. Tega pa reševalna postaja ni napravila. Zato se mi zdijo vsi omenjeni zadržki kolikor toliko razumljivi.

Ker smo letos uvedli lastno participacijo za prevoz z rešilnim avtomobilom, smo sredstva socialnega zavarovanja v te namene bistveno zmanjšali. To pomeni, da izkoriščanje sredstev socialnega zavarovanja danes ni mogoče v nedogled, ker so ta povsod limitirana, in da pomeni večje število prevoženih kilometrov relativno manjši dohodek. Iz tega pač sledi, da so koraki v smeri boljše organizacije reševalne službe nujni. Po-udarjam: organizacije, ker je reorganizacija pogoj za sleherno reorganizacijo, o kateri danes tako radi razpravljamo.

Glede na vsa ta dejstva smo se v Celju končno odločili, da rešimo desetletno vprašanje reševalne službe v Celju. Na pobudo učinske skupščine smo sprejeli sklep, da se priključi reševalna postaja bolnici, kot to tudi določa zakon. Reševalna postaja se bo preselila v prostore zdravstvenega doma, gradnjo potrebnih dodatnih objektov pa bomo financirali na račun prodaje dosedanjih prostorov reševalne postaje...«

Vse torej kaže, da se je po dolgih letih le premaknilo pe-reče vprašanje celjske reševalne postaje z mrtve točke. Prvi korak je vsekakor storjen, za nadaljnjo realizacijo načrta pa se je obvezala celjska bolnica.

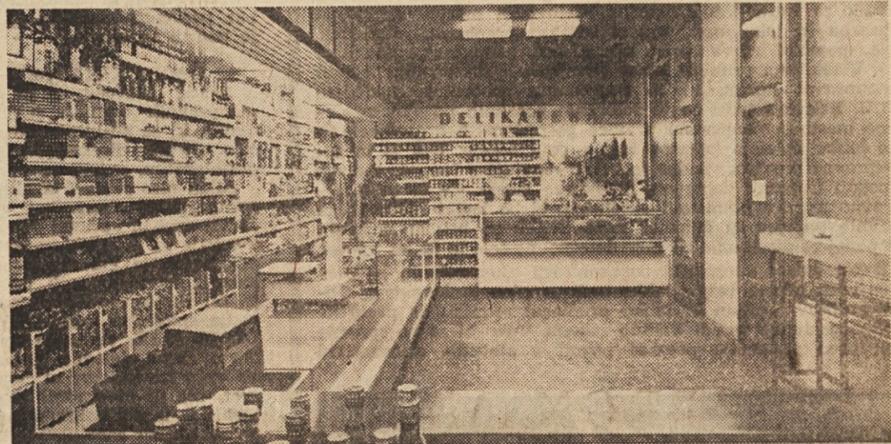
STROKOVNA RAVEN BO PO NOVEM ZAGOTOVLJENA!

V Celju trdijo, in mi jim seveda radi verjamemo, da bo reševalna postaja pridobila z združitvijo dvoje pomembnih stvari: končno bo prišla v sklop zdravstvenih institucij, kamor tudi sodi, in drugič, posluževala se bo lahko skupnih služb, kar bo vsekakor pomenilo njeno poslovanje. Vse to pa z drugimi besedami pomeni, da bo pridobila celjska reševalna postaja tisti strokovni nivo, ki ga danes potrebuje in je nujen za njen nadaljnji obstoj.

Torej, s staro parolo »kolesa naj pripeljejo do zmage«, je konec. Za celjsko reševalno postajo parola danes ni več aktualna. Še bodo pomembni prevoženi kilometri, ne pa več odločilni!

V Celju zagotavljajo, da je to njihov prvi korak v smeri organizacije reševalne službe na tem območju. Ko bo povsem rešeno vprašanje reševalne službe v Celju, bo mogoče šele pristopiti k vprašanju reševalne službe celotne regije.

»Pomembno je, da uredimo najprej stvari v centru, ki bo pozneje služil kot izhodišče celotne organizacije reševalne službe v Savinjski dolini,« so mi zagotavljali v Celju. »Treba se bo namreč sprizajiniti z dejstvi, da današnje tekme med posameznimi reševalnimi postajami, katera bo nabrala več kilometrov, ali pa na primer dejstvo, da imamo v celjski regiji v rezervi 7 oziroma še več rešilnih avtomobilov — ob drugačni organizaciji pa bi zadostovala le dva — ... da vse to in še druge podobne stvari vsekakor ne sodijo več v naša reformna prizadevanja. Potrebni ukrepi bodo seveda za nekatere malce boleči, vendar — neobhodni.«

Pred kratkim je veletrgovina »Mercator« preuredila nekaj svojih trgovin v središču Ljubljane, tako na primer poslovalnico na Miklošičevi cesti (na sliki), in Tavčarjevi ulici, Medvedovi ulici in v Ilirski ulici, preurejuje pa tudi poslovalnice za prodajo sadja in zelenjave ter mesnih izdelkov. — Gre za ljubljansko priljubljeno trgovino, ki jih ni bilo moč vseh preurediti v samopostrežbe, nasprotno, zaradi želja potrošnikov so ostale klasične. Dopolnjene so je z delikatesnim oddelkom in kotičkom, v katerem vas postržejo z ekspresno kavo Mercator. Seveda pa je v vseh sodobna trgovska oprema, hladilne vitrine in podobno. Prav taki lokali so doslej manjkali Ljubljani. Sicer pa Mercator še naprej gradi samopostrežne trgovine in bo k svojim dosedanjim 31 samopostrežnim trgovinam, ki so v Ljubljani, Trzinu, Logatcu, Litiji, Gornjem Gradu in na Vrhniki, še v letošnji letu pridružil nove v Ljubnem, Lučah in v Metliki. Postopoma pa preureja tudi druge svoje poslovalnice, če so tega potrebne.

AKTUALNO VPRAŠANJE

Bo treba omejiti obseg delovanja trboveljske splošne bolnišnice?

Ze nekaj časa je mogoče ugotavljati, da tudi v Splošni bolnišnici v Trbovljah močno ovira normalno poslovanje neurejeno financiranje. Sicer so Trboveljčani podpisali ustrezno pogodbo o financiranju dejavnosti z ljubljansko komunalno skupnostjo socialnega zavarovanja, vendar pa so letos prejeli sredstva v znesku, ki je precej manjši od tistega, ki je bil določen s pogodbo. Tako so iz meseca v mesec naraščali dolgovi Splošne bolnišnice Trbovlje, saj je bilo denarja »zadosti« le za izplačilo osebnih dohodkov zaposlenih in pa za druga, res nujna plačila. Večini dobaviteljev pa so dajali le akontacije, namesto, da bi poravnali račune. Še teže pa je od meseca julija naprej, ko so prišli v sestav Splošne bolnišnice Trbovlje tudi stacionariji zagorskega Zdravstvenega doma, ki po novih zakonskih določilih nimajo več pogojev za samostojno delovanje in obstoj.

V Splošni bolnišnici Trbovlje so še v mesecu avgustu poudarjali, da spričo omejenih sredstev še ne bo prišlo do okrnitve obsega zdravstvenega varstva oziroma uslug. Težave zaradi pomanjkanja denarja so skušali reševati predvsem z drugimi ukrepi. Tako kljub večjemu obsegu del osebni dohodki zaposlenih v trboveljski Splošni bolnišnici niso naraščali, pač pa nazadovani, odločno so šli v akcijo za zmanjšanje nadur, reorganizirali so nekatere službe, vendar ne na škodo učinkovitosti oziroma kakovosti zdravstvenega varstva in zdravljenja, uvedli pa so tudi kar najbolj dosledno varčevanje pri materialnih izdatkih.

Tre dni pa se je položaj tako zaostрил, da so o njem razpravljali na skupni seji delavskega sveta in upravnega odbora

Splošne bolnišnice Trbovlje, na katero so povabili tudi predstavnike vseh treh revirskih občinskih skupščin. Ob koncu septembra so se namreč povzeli dolgovi bolnišnice do dobaviteljev že na skoraj 400.000 novih din, zaposleni pa prejemale že dalj časa 80% osebne dohodke, in to navzlic dejstvu, da so občutno zmanjšali stroške. Na izredno težak finančni položaj vpliva zlasti dejstvo, da prejema Splošna bolnišnica Trbovlje na mesec 110.000 N-din manj, kot bi jih sicer morala, skladno s pogodbo, ki jo ima z ljubljansko komunalno skupnostjo socialnega zavarovanja.

Po občinski razpravi so samoupravni organi Splošne bolnišnice Trbovlje sklenili, da bodo predlagali svetu regionalnega zdravstvenega centra v Ljubljani, da prouči probleme, ki se porajajo v zvezi s financiranjem dejavnosti bolnišnice. Kolikor ne bo v najkrajšem času urejeno vprašanje financiranja, se utegne zgoditi, da bo treba omejiti obseg delovanja Splošne bolnišnice Trbovlje, saj dolgovi nenehno naraščajo, zaposleni pa bodo lahko prejeli v tem primeru le minimalne osebne dohodke.

Vprašanje pa je, kako bi omejitev uslug sprejeli zavarovanci, ki vsak mesec prispevajo denar za to, da bi bili deležni zdravstvenega varstva takrat, ko ga bodo potrebni?

AUDI AUDI AUDI

AUTOCOMMERCE LJUBLJANA TRDINOVA 4

MNENJA IN STALIŠČA

Zopet je pred vrati reelekcija direktorjev. Izkušnje prve reelekcije iz leta 1966, ko je bilo objavljenih 843 oglasov, na novo pa je bilo imenovanih komaj 118 direktorjev, kar pomeni, da je bilo 88% razpisanih oglasov zgolj formalnih, niso najboljše. V novembru in decembru 1967 ter februarju 1968 bi bilo treba v 2000 delovnih organizacijah razpisati delovna mesta direktorjev. Reelekcijo je treba izpeljati dosledno. Če prva ni uspela, je sedaj še čas, da poiščemo vzroke neuspeha in jih odpravimo. Predvsem pa druga reelekcija nikakor ne bi smela biti zgolj formalna, temveč vsebinski premik kadrovske strukture v delovnih organizacijah.

Za uspešno izvedbo reelekcije bi bilo po mojem mnenju potrebno naslednje:

1. Občinske skupščine bi morale pregledati pred razpisovanjem delovnih mest za direktorje pogoje, ki so v statutu določeni za to delovno mesto. V večini primerov so ti pogoji alternativni, to je tako imenovana »harmonika«, ki jo stalno vidimo v naših vsakodnevnih razpisih. Začne se pri visoki šoli in konča pri srednji, včasih pa celo pri osemletki ali pri visoki kvalifikaciji. Jasno je, da pri alternativnih razpisnih pogojih

MOŽNOSTI ZA USPEH REELEKCIJE

ne moremo računati na izvolitev novih direktorjev, ker so pogoji pisani na hrbet starim. Občinska skupščina bi morala pri vsakem alternativnem razpisnem pogoju opozoriti podjetje, da so ti pogoji nezakoniti. Če rečem nezakoniti, mislim na to, da so nedopustni, ne samo da niso pravilni, dobri ipd. Nezakoniti pa so zato, ker TZDR izrecno zahteva, da morajo posebni pogoji za delovna mesta ustrezati dejanskim zahtevam na delovnem mestu, te zahteve pa se določajo z opisom delovnih mest, ki se pa najbolj objektivno izvede z analitsko oceno delovnih mest. Prav tega pa mnoga delovna podjetja še niso storila in zato posebni pogoji tudi niso odsev stvarnih zahtev delovnega mesta. Gospodarska organizacija se lahko kaznuje za prekršek, če teh posebnih pogojev sploh ne predpiše, oziroma če jih predpiše v nasprotju z določbami zakona. V nasprotju z določbami tega zakona pa so posebni pogoji takrat, če se na delovno mesto ne nanašajo, ampak na človeka. 2. odstavek 20. člena TZDR namreč jasno določa, da se posebni pogoji določajo tako, da ustrezajo posebnostim delovnega procesa in delu, ki se opravlja na delovnem mestu, vsebovati morajo pa zahteve glede strokovnih in drugih delovnih sposobnosti, potrebnih za opravljanje dela na delovnem mestu (strokovna izobrazba in izkušnost, organizacijske sposobnosti, starostna meja, posebna zdravstvena sposobnost, psihofizične lastnosti itd.). V takšnem primeru lahko govorimo o simulirani, fiktivni samoupravni normi, ki je popolnoma nasprotna določilom TZDR. Nekateri trde, da je določanje posebnih pogojev za delovno mesto samoupravna pravica gospodarskih organizacij in zato lahko določijo kakršne koli pogoje hočejo. Res je to samoupravna pravica, vendar jo zakon omejuje s tem, da morajo ti pogoji ustrezati zahtevam delovnega mesta. Če bi to samoupravno pravico pojmovali absolutno, bi po logiki naših alternativnih pogojev za delovna mesta lahko na primer postavili kot pogoj za direktorja tri razrede osnovne šole in 30 let prakse.

2. Na osnovi spoznanja nezakonitosti alternativnih pogojev bi se vsak takšen razpis lahko tudi uspešno sankcioniral. Občinski upravni organ bi lahko predlagal sodniku za prekrške uvedbo postopka zaradi kršitve zakona. Tako bi se ne spreminjali pred reelekcijo posebni pogoji v statutih, alternativni

razpisni pogoji pa bi enostavno odmrli. Razpisi bi nudili možnost visokošolsko izobraženim ljudem, da bi kandidirali brez strahu pred konkurenco visokokvalificiranega delavca s petnajstletno prakso.

3. Od vsega začetka bi bilo treba uvesti energično družbeno nadzorstvo nad pravnimi izvajanjem reelekcije. S tem bi odpadle kasnejše tožbe zaradi nepravilnih razpisnih pogojev, organi družbe pa bi lahko preventivno ukrepali in pripomogli k učinkovitosti razpisa.

4. Dobro bi bilo, da bi bila selekcija med kandidati čim ostriša in bi se v ta namen uvedli razni testi ob sprejemu, avdicije, predvsem pa naj bi vsak kandidat razložil svoj koncept razvoja podjetja.

Sodim, da je uspešna izvedba reelekcije garancija za naš nadaljnji ekonomski razvoj. Kadrovska struktura direktorjev in vodilnih delavcev je v Sloveniji najslabša, kar meče čudno senco na tolikokrat zatrjevano parolo, da smo ena najbolj industrijsko razvitih in naprednih republik. Osnovna ekonomska vrednota je človek. Večja produktivnost, boljša organizacija dela in podobno, so lepi cilji, toda brez ljudi, ki bi jih znali uresničiti, so samo gola abstrakcija.

Po mojem mnenju je bistveno samo eno vprašanje: Ali hočemo dosledno izpeljati reelekcijo in zagotoviti njen uspeh? Če smo si glede tega enotni, tudi ne bo težko najti sredstev in načina, ki bi to zagotovili.

ANTON PODGORSEK

PREMAGAN STRAH PRED »ŽELEZNO ROKO«

Direktor Avtoobnove Alojz Murn je užival pri bežigrayski občinski skupščini dolga leta sloves dobrega gospodarja. Podjetje je bilo cno izmed najtrdnjših za Bežigradom, saj je še lani več kot polovico dohodka naložilo v svoje sklade. Tam, kjer je stala lesena lopa, v katero je pred dvajsetimi leti prišel Murn z aktovko orodja, je pod njegovim vodstvom zraslo veliko, sodobno urejeno in opremljeno podjetje, ki zaposluje tristo ljudi.

V teh dvajsetih letih nespornih gospodarskih zaslug pa se je spremenil tudi sam. Postajal je vse bolj samovoljen in si tako v poslovanju kakor v medsebojnih odnosih veliko preveč dovolil. Skupaj s svojimi vplivnimi pomagači je prisilil k poslušnosti celo samoupravne organe in družbeno

politična vodstva, kratil delavske in upravljalne pravice, dokler ni podjetju začelo primanjkovati dela. Tedaj so delavci premagali strah pred njegovo železno roko in z daljšim opisom neznosnih notranjih razmer zahtevali občinsko komisijo za družbeni nadzor.

Dva meseca zatem se je zaključila samovolja skupine ljudi v Avtoobnovi. Direktor Murn in njegova vplivna pomagata tehnični vodja Janez Svoljšak ter vodja splošnega sektorja Vladimir Aleš so se vodilnim mestom sicer sami odrekli, toda delavci se s tem niso zadovoljili. Vsi trije bodo disciplinsko in sodno odgovarjali za svoje prekrške, kajti delavci pravijo, »postave so za vse enake«.

NEMOGOČE JE MOGOČE

Občinske komisije za družbeni nadzor delavci nikoli ne zahtevajo tjavendan. V Avtoobnovi so jo že letos zahtevali dvakrat. Prvič v januarju in drugič v juliju, ko so zvedeli, da bo ukinja. Na druga izmena v strugarni in odpuščenih 15 do 20 delavcev. V opisu razmer so navedli poleg samoupravnih tudi hude gospodarske prekrške in zagrozili s tiskom, če komisija ne raziže vsega tega in ne obvesti občinske skupščine.

Vabljenici so v razmeroma hitrem času ugotovili popoln samoupravni nered. Statut podjetja je sicer zgleden, toda vsi drugi samoupravni akti so zastareli in v nasprotju s statutom in pa splošno zakonodajo.

Ob tolikšnem neredu so potem posamezniki lahko po svoje vedrili in oblačili.

ZBORI KIMAVECV

Očitki delavcev, da so v samoupravnih organih sami kimavci, ki se poslušno podrejujejo celo očitnim direktorjevim nepravilnostim, so bili upravičeni. Zakaj niso delavci izvolili pogumnejših predstavnikov v delavski svet in upravni odbor, je komisija za družbeni nadzor takole pojasnila: glavni režiser delovanja samoupravnih organov je bil direktorjev pomagač in vodja splošnega sektorja VLADIMIR ALEŠ. Vedno je predsedoval zboru delovne skupnosti ob izbiri kandidatov za delavski svet, bil je predsednik volilne komisije, tajnik delavskega sveta, zapisnikar samoupravnih organov (zapisniki so površno sestavljeni z veliko zamudo), razen tega pa je po pravilniku o delovnih razmerjih sprožil postopek proti kršilcem delovne dolžnosti in obenem predsedoval komisiji za izrekanje disciplinskih kazni.

Posledice tega so občutili delavci. Ker direktor ni maral sestankovanja, je Aleš pazil, da v delavski svet in upravni odbor niso bili izvoljeni tisti člani kolektiva, ki bi po njegovem mnenju lahko nasprotovali direktorjevi samovolji. Pred morebitnim nasprotovanjem delavskega sveta pa se je zavaroval še s skopimi, zapoznelimi vabilii, v katerih razni nakupi niti omenjeni niso bili, ampak jih je delavski svet obravnaval pod točko: razno.

Da delavci tudi v sindikalnem odboru niso imeli nobene podpore, se vidi iz izjav predsednika sindikalne podružnice občinske komisiji za družbeni nadzor:

»O problemih podjetja sindikat ni razpravljal, ker se mi ne zdi potrebno. Delavski svet jih zadovoljivo rešuje.«

Predsednik sindikalne podružnice je kot član disciplinske komisije (!) dobro vedel, da je bil marsikdo po nedolžnem odpuščen celo proti volji delavskega sveta, če je za odslovitve glasoval samo direktor, ki sploh nima glasovalne pravice, in da de-

lavci v razrešitvenih odločbah niso dobili pravnega pouka za pritožbo. Vedel je, da se delavci želijo sestati, vedel je, da direktorju in samoupravnemu vodstvu marsikaj očita in da zaradi tega, ker problemov ne razčišča, trpi delovna disciplina in delovno vzdušje, vendar je pred vsem tem pripiral oči.

BREZMEJNA OBLASTNOST

Brezmejna oblastnost »vodilnih« je prišla obirneje na dan šele na zboru delovne skupnosti, ki so ga delavci s skrajnim naporom le izsilili.

Na osmih gosto tipkanih straneh so popisali nepravilnosti, ki direktorja Murna popolnoma diskreditirajo kot dobrega gospodarja. Dohodek podjetja se je povečeval s sleparskim poslovanjem. Račune za opravljene usluge avtoremontne delavnice sta računovodstvo in tehnični vodja samo v zadnjih 6 mesecih nezakonito povečala za 37 milijonov starih dinarjev. Ker se je tako poslovalo že dalj časa, znaša ta nezakonita podražitev uslug, zaradi katere je podjetje izgubilo veliko strank in jih te celo tožijo, več sto milijonov starih dinarjev.

Skladiščni službi je dal direktor nalog, da prosto prodaja stare dele in povečuje cene novemu materialu. Kako so pristojni naročilo opravili, je razvidno iz 80-milijonskega viška ob zadnji letni inventuri. Člani kolektiva so pristojne že davno opozorili, naj pravilneje poslujejo, zlasti, ker je bila znano, da stare dele prodajajo po enaki ceni kot nove, odpisujejo pa povsem nove dele. Toda poslušali jih niso...

Neskropulozno pa se je dohodek podjetja povečal tudi na račun delavcev. Interni ceniki del (strankam so priračunali tu-

di 10-kratni faktor) so bili zelo nizki, direktor pa jih je hotel po novem letu še znižati. Name-ro so delavci preprečili s stavko. Kljub temu pa marsikdo kasneje ni dobil plačanega nadurnega dela, češ da se nadomestovanje sodelavcev med letnim od-dihom ne plačuje.

Ob tem skrajnem varčevanju pri osebnih dohodkih delavcev, ki so znašali od 40 do 90 tisoč starih dinarjev na mesec, pa je proizvodno in upravno vodstvo podjetja prejelo po 200, 300 in več tisoč starih dinarjev na mesec, kar so neposrednim proizvajalcem po direktorjevem nalogu prikriivali. Razen tega so se vodilni uslužbenci okoriščali na račun podjetja, kjerkoli se je dalo.

Direktor Murn je pri gradnji svoje enonadstropnice v Stane-

čih uporabljal poleg službenih vozil v rednem delovnem času tudi material, ki je bil last podjetja (po inventuri manjka 42 kub. m smrekovine), delavci so mu na stroške podjetja gradili hišo in v servisu izdelovali premo zanje, popravljali njegov osebni avtomobil in razno orodje, mu pomagali pri selitvi in opravljali brezplačno razne usluge tudi za njegove ožje znance.

Spisek direktorjevih materialnih prekrškov, sestavljen po pričevanju delavcev, ki so morali izvrševati njegova naročila, je predlog, da bi ga v celoti objavili. Podobno se je z družbeno lastnino in na račun podjetja in delavcev okoriščal tudi tehnični vodja podjetja Janez Svoljšak in deloma Vladimir Aleš.

Kolikošnjo gmotno škodo so samo ti trije povzročili podjetju, bo ugotovilo sodišče. Po vsej verjetnosti pa je krog sokrivcev, zaradi katerih Avtoobnova izgublja naročila, še večji.

NAMESTO EPILOGA

Samovolja v Avtoobnovi je končana. Delavci so zmagali, toda s prevelikimi osebnimi žrtvami — v dobrem poldrugem letu jih je 110 na lastno željo ali prisilno odšlo iz podjetja (vojaške obvezave izzzamem) zaradi diktature upravno-proizvodnega vodstva drugi pa so doživeli nešteto mājnih ali večjih človeških in materialnih krivic.

Do vsega tega pa gotovo ne bi prišlo, če bi se bežigrayska občinska skupščina, ki je zakonito dolžna varovati tudi samoupravne pravice delavcev, ne zadovoljevala zgolj z ugodnimi bilancnimi podatki podjetij in če bi vnanja družbenopolitična predstavništva reagirala že na prve ekscese direktorjeve samovoljnosti. MARIOLA KOBAL

OB RAZPRAVAH O REELEKCIJI

PREUČITI VSE PREDLOGE

Občinski sindikalni sveti v Zasavju nameravajo podrobno proučiti predlog slovenskih sindikatov zakona o volitvah delavskih svetov, zakona o podjetjih in zakona o delovnih razmerjih, glede tistih členov, ki zadevajo reelekcijo direktorjev in vodilnih uslužbencev. Sindikalni sveti v revirjih namreč menijo, da so omenjeni predlogi rezultat skrbnega proučevanja, poznavanja razmer na tem področju, kot tudi nalog našega gospodarstva, katerega bistveni sestavni del so organizatorji in nosilci proizvodnje.

Čeprav vrsta sindikalnih organizacij v zasavskih kolektivih še ni seznanjena s predlogi Republiškega sveta sindikatov Slovenije, so bila vprašanja reelekcije doslej pogosto obravnavana. Ne toliko s pravne strani, kot konkretnega dela in od-

govornosti zlasti vodilnih delavcev v podjetjih. Prva reelekcija tudi v zasavskih občinah ni dala pravih rezultatov, ker so bile po mnenju nekaterih sindikalnih organizacij pa tudi kolektivov razmere v gospodarstvu nekoliko drugačne.

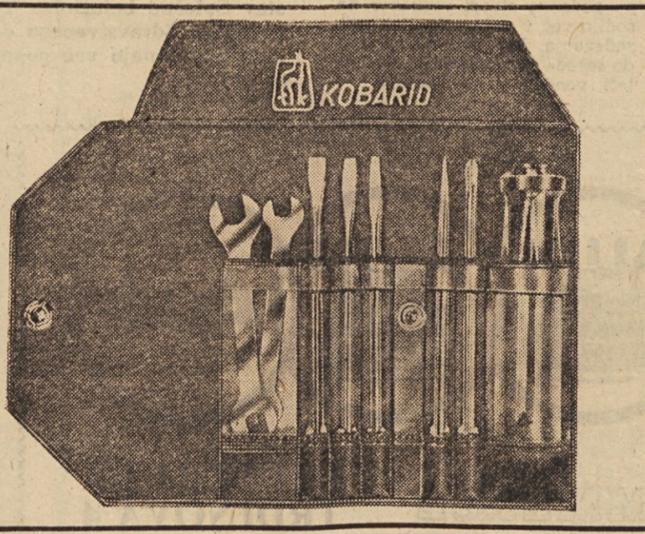
Očitno pa je, da je dosedanje izvajanje in uresničevanje gospodarske reforme navrglo zelo veliko konkretnih vprašanj in problemov, ki se kažejo v čisto drugačni podobi kot pred leti. V zaostrenih tržnih odnosih dobiva npr. odgovornost direktorjev ali vodilnih delavcev precej drugačne oblike in bolj konkretna obeležja. Zato ni naključje, da so delavci pritrjevali posameznim stališčem in predlogom, da kaže v statute in druge samoupravne akte vnesti glede razpisov direktorjev ali vodilnih delavcev bolj konkretna določila. Ni bilo malo predlogov, po katerih naj bi direktorji ob zaključnih računih gospodarstva predložili kolektivni svoje osebne poglede kot tudi načrte za nadaljnji razvoj gospodarstva, k čemur so ponekod dodali zahteve, naj bi o tem dajali svoja mnenja tudi vodilni uslužbenci.

Zanimivo je končno tudi to,

da so na nekaterih občnih zborih oziroma letnih dogovorih sindikalnih organizacij že večkrat predlagali tudi nekatere druge dopolnitve npr. zakona o volitvah delavskih svetov. Po mnenju posameznih sindikalnih delavcev bi kazalo podaljšati mandatno dobo članov delavskih svetov, s čimer bi dosegli bolj kvalitetno delo organov samoupravljanja pa tudi večjo neposrednost odločanja. Ponekod pravijo glede tega tole: zdaj člani delavskih svetov odločajo v imenu kolektivov. Če bi podaljšali mandatno dobo organov samoupravljanja, bi člani delavskih svetov zagotovo našli več časa in več priložnosti za to, da bi se o posameznih vprašanih posvetovali s kolektivii, s čimer bi dejansko omogočili odločanje večjega kroga ljudi. In še to: sedanja mandatna doba je dosti prekratka, da bi se lahko člani delavskih svetov do kraja spoznali z zapleteno problematiko gospodarjenja, kar je dobilo v pogojih gospodarske reforme še prav izjemen pomen. Ko se ljudje dejansko polno vključijo v odgovorno delo, jim mandat poteče.

Sindikalni sveti nameravajo v bližnji prihodnosti podpreti obravnavanje predlogov slovenskih sindikatov glede reelekcije z vrsto posvetovanj in delovnih dogovorov. O tem bodo konkretno govorili delovni kolektivi že na bližnjih članskih sestankih sindikalnih organizacij, ko bodo, med drugim, volili delegate za občne zbere sindikalnih svetov in se vključili v te priprave z namenom, prispevati odločilen delež za pravo vsebino teh dogovorov.

Vsestransko uporabno tudi v gospodinjstvu in pri drugih hišnih opravilih

AGROKOMBINAT EMONA, RUDIS, TEHNIKA IN OBNOVA V DDR:

Sodelovanje, ki mnogo obeta

Spomnim se lanskoletnega obiska predsednika državnega sveta Nemške demokratične republike Walterja Ulbrichta pri nas. Spomnim se, s kakšnim neobičajnim zanimanjem si je ogledoval farmo bekono v Ihanu... Sedaj, po povratku iz NDR, kjer sem se mudil nekaj dni skupaj s predsednikom Republiškega odbora gradbenih delavcev Jožetom Capudrom in je beležka polna vtisov in podatkov, vem, čemu tako zanimanje najvišjih državnih voditeljev NDR za naše kmetijstvo. Jugoslovani ali bolj konkretno, Agrokombinat Emona ter članici »Rudisa« GP Tehnika in Obnova so postali sograditelji vrste novih kmetijskih objektov v NDR.

Nekajletni stiki Agrokombinata Emona z Nemško demokratično republiko rojevajo vse otipljive in vse pomembnejše sadove. Delavci ljubljanske Tehnike in Obnove so že zapustili gradbišče pri Erfurtu, kjer so prevzeli za začetek nekaj lažjih gradbenih del. Te dni zaključujejo dela na sodobni klavnici velike farme piščancev v Königswusterhause, katero so pričeli graditi lanskega novembra. Predračunska vrednost teh del

— gradijo še sortirnico in nekaj pomožnih objektov — je 750.000 dolarjev.

Največje gradbišče, kjer gradita ljubljanski podjetji, pa je sedaj v Möckernu pri Magdeburgu, kjer gradijo brojlarski kombinat. Vrednost gradbenih del, ki sta jih prevzeli naši podjetji na tem največjem gradbišču v Nemški demokratični republici, je predvidoma 2 milijona dolarjev. Osemdeset naših delavcev — največ je visoko kvalificiranih in kvalificiranih — gradi tam vzgajališča pi-

ščancev, 9 proizvodnih hal in skladišča ter klavnico. Ti objekti so seveda le del celotne bodoče farme, del objektov grade namreč Nemci sami. Gradnja je zahtevna, saj zajemajo dela komunalno ureditev, nizke gradnje ter vodna dela. Ob tem pa si prizadevajo graditi čim hitreje, saj je investitor zelo zainteresiran, da bi bila farma čimprej zgrajena.

Naši kmetijski strokovnjaki — farme so projektirali v Agrokombinatu Emona — ter gradbeniki so si pridobili z doseda-

njim uspešnim delom že velik ugled. Investitorji so zadovoljni tako s kvaliteto del kot tudi z roki izgradnje in našim gradbenikom in strokovnjakom pomagajo, kolikor je mogoče. Tako npr. kljub temu, da izgradnja farme ni bila v planu, naši delavci redno dobivajo ves potreben gradbeni material, katerega ob veliki rasti gradenj čisto ni lahko dobiti.

Ob petletnici gradnje kmetijskih objektov so odlikovali in nagradili devet naših delavcev. Naše delavce čisto obiskujejo brigade tesarjev in zidarjev, ki se želijo seznaniti z njihovim načinom dela. Zato se naši delavci (trenutno jih je v NDR blizu 200) dobro počutijo. Zaradi tega, ker niso nezaželeni tujci, in zato, ker so za prizadevno delo tudi ustrezno nagrajeni.

Vse to pa je pripomoglo tudi k novi pogodbi: Agrokombinat Emona je namreč podpisal pogodbo za celotni engineering

za novo veliko farmo bekono, ki jo bodo gradili v Eberswaldu. Vrednost vseh del je 12 milijonov dolarjev, razen Agrokombinata, ki je nosilec del, pa bodo pri gradnji sodelovali GP Obnova, GP Tehnika ter IMP. Ob tem pa tečejo dogovori za izgradnjo kompletnega živilskega kombinata, pri gradnji katerega bi sodelovala tudi naša živilska industrija.

Vse to je rezultat dolgotrajnega dela, prizadevnosti ter trezne usmeritve posameznih podjetij, ki so znala poiskati tržišče, na katerem so konkurenčna in na katerem se bodo lahko polno uveljavila.

Da pa so pri tem uspela, je treba pripisati tudi enotnemu nastopu, katerega tolikokrat pogrešamo. Zato nam lahko tako delo služi za vzgled.

B. PIRC

ODSLEJ TUDI NA POTROŠIŠI KREDI!

NOVO COLIBRI T2 1967

TOMOS KOPER

Časopisno založniško podjetje Delavska enotnost ima v zbirki »Pogovori 67« še te knjige:

Vlado Vodopivec: II. del tolmačenja in pojasnila k TZDR — brošura št. 3, cena 1,50 N-din

Vlado Vodopivec: Predlog za pravilnike o delovnih razmerjih v manjših podjetjih — brošura št. 4, cena 1,50 N-din

Alojz Bukovec: Gospodarska reforma in kreditni sistem — brošura št. 5, cena 1,50 N-din

Roman Albrecht — Pavel Kogej: Gospodarska reforma in samoupravljanje — Racionalno zposlovanje in kadrovska politika — brošura št. 6, cena 2,50 N-din

Stane Selih — Vinko Kastelic: Mesto in vloga zdravstvenih služb v gospodarski reformi — brošura št. 10, cena 3,30 N-din

I. del — Stane Marinič: Vloga in mesto delovne organizacije v uresničevanju gospodarske reforme; Vinko Trinkaus: Delitev po delu v pogojih reforme; Jože Valentinčič: Metodični podatki uporabnikom knjižice — brošura št. 11, cena 5,00 N-din

Vlado Vodopivec: Temeljni zakon o delovnih razmerjih — brošura št. 13, cena 4,00 N-din

Dr. Bojan Spicer: Kaj je novega v vsebini, zakonodaji in organizaciji na področju zdravstvenih služb za delovno organizacijo — brošura št. 14, cena 3,00 N-din

Rafael Crv: Individualna merila in delitve osebnih dohodkov v praksi slovenskih industrijskih podjetij — brošura št. 15, cena 4,50 N-din

Boris Strohsack: Postopek zaradi ugotavljanja kršitev delovnih dolžnosti v delovni organizaciji (Disciplinski postopek) — brošura št. 16, cena 5,00 N-din

Poleg naštetih knjig ima podjetje v zalogi še dve knjigi Staneta Kavčiča, in sicer: »SAMOUPRAVLJANJE« III. del, cena 25 N-din in »SAMOUPRAVLJANJE« IV. del, cena 20 N-din.

Vse naše knjige zaradi aktualnosti tematik, ki jih obravnava vsaka od njih, priporočamo delovnim organizacijam, sindikalnim knjižnicam, delavskim univerzam in zavodom, ki jih bodo potrebovale pri vsakodnevni delu.

Naročila sprejema ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4/II.

To bo sortirnica jajc, ki jo gradijo naši gradbeniki v Königswusterhause

OKTOBRA NA IZLAKAH OTVORITEV NOVE TOVARNE

Za jutrišnji večji kos kruha

Ko so pred časom v Tovarni elektroporcelana na Izlakah pri Zagorju preudarjali, ali več ustvarjenega dohodka nameniti za povečane osebne dohodke ali za akumulacijo, se je kolektiv zavestno odločil za slednje. S tem si je zagotovil denar za modernizacijo in za izboljšanje svojega življenjskega standarda v bližnji prihodnosti.

Ta odločitev bo v kratkem kronana s prvim večjim rezultatom. Kolektiv se že pripravlja na posebno slovesnost, ki bo konec oktobra, ko bodo nov tovarniški objekt izročili svojemu namenu. V nepolnih desetih mesecih je ob starem tovarniškem posloju zrasla iz tal sodobna naprava za proizvodnjo elektroporcelana. Glavni objekt je nova, tako imenovana tunnelska peč, ki so jo uvozili iz Poljske in bo mogočila znatno povečanje proizvodnje. Računajo, da bodo dnevno našagali 3 tone oziroma letno 1000 ton elektroporcelana. V starih pečeh nameravajo prihodnje leto pridobiti 300 do 400 ton elektroporcelana, leta 1969, ko bodo peči preuredili, pa oprog 900 ton. Skupna letna proizvodnja bo torej leta 1969 okoli 1900 ton elektroporcelana.

Za rekonstrukcijo in modernizacijo je kolektiv porabil 810 milijonov S-din. Del sredstev so zbrali sami, preostali denar pa so dobili kot kredit na Poljskem in doma. Poljsko posojilo nameravajo odplačati z izvozom izdelkov v to deželo, ki je bila že doslej ena izmed največjih uvoznice izlaških izdelkov. S tem bodo na Izlakah pri Zagorju dejansko zaključili šele prvo etapo rekonstrukcije. Druga faza bo terjala nekoliko več časa, pa tudi znatna sredstva. Kolikor bodo zbrali potrebna lastna sredstva, bodo v prihodnjih letih polagoma zamenjavali sedanje zastarele stroje z avtomati. To bo bistveno pocenilo stroške proizvodnje pa tudi olajšalo delo.

V Tovarni elektroporcelana na Izlakah so prepričani, da jim bodo sedanji in prihodnji na-

pori omogočili boljše gospodarske in poslovne rezultate. Doslej so največ svojih izdelkov prodali v vzhodnih deželah. Letos poskušajo prodreti tudi na zahodno tržišče. Največje rezultate so za zdaj dosegli v sosednji Avstriji, kjer pa se kajpak srečujejo z ostro konkurenco, ki ji zdaj spričo dokaj visokih proizvodnih stroškov še niso v celoti kos. Zaključek prve etape

modernizacije in usmeritev v nakup sodobnih proizvodnih naprav pa bosta omogočila, da izlaški proizvodi najdejo pomembnejše kupce v Avstriji, Turčiji in drugod. Zavaljo tega si v tovarni ne delajo utvar, da bo moč že zdaj bistveno povečevati osebne dohodke, vsekakor pa si že zdaj krepek orjajo brazde za perspektivno povečevanje dohodka. M. VIDIC

labod

V tej srajci boš eleganten

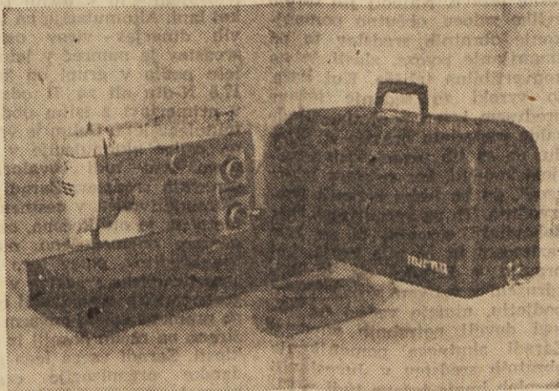
Novost! Novost!

Cvetlični lonček, ki zagotavlja življenje cvetlice tudi ob vaši daljši odsotnosti, je novi izdelek

»Poligalanta«

Volčja draga
Nova Gorica

Lončki so različnih velikosti in oblik. Njihova posebnost je v tem, da imajo v spodnjem prostoru vodo, ki po posebnem sistemu pronica v zemljo in jo ovlažuje. Povprašajte po njih v vaši trgovini!

TUDI ŠIVALNI STROJ SODI V VSAKO GOSPODINSTVO. SREČO IN ZADOVOLJSTVO PA VAM BO V HIŠO PRINESEL LE ŠIVALNI STROJ »MIRNA-VERITAS« AVTOMATIK, NA KATEREM LAHKO IZBIRATE MED 60 RAZLIČNIMI VZORCI. A KAR JE NAJVAŽNEJŠE! S 15. AVGUSTOM 1967 JE »MIRNA« — TOVARNA ŠIVALNIH STROJEV — ZNIZALA AVTOMATSKEMU ŠIVALNEMU STROJU »MIRNA-VERITAS«, CENO ZA 15%. CENJENI POTROŠNIKI! PREPRIČAJTE SE O IZREDNI KVALITETI ŠIVALNIH STROJEV PROIZVODNJE TOVARNE »MIRNA«.

Pravkar je odprta

Specializirana blagovnica za prodajo otroške opreme

V I. NADSTROPJU TRGOVSKE HIŠE V TOMŠIČEVI 2 — ADAPTIRANI PODALJŠEK STARE TRGOVINE V ZGRADBI CANKARJEVA 1

VSE ZA OTROKE DO 14. LETA STAROSTI VAM BO ODSLEJ NA VOLJO V NAŠEM NOVEM IN POVEČANEM OTROŠKEM ODELKU!

LJUBLJANA

KRIŽEM KRAŽEM PO ZADNJEM LETOŠNJEM SEJMU NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI

Spet je svetila »Elektronika«

Elektronika, ki je še vse do nedavnega pomenila izključno domeno znanstvenikov in nekaterih najbolj progresivnih proizvajalcev, vse bolj postaja vsakdanja nužnost in potreba. Nekako prepričani smo, da bi bilo življenje do skrajnosti prazno, če ne bi bilo radia, televizije, telefona in še nekaterih drugih področij popularne elektronike. Nemara pa ni daleč tudi tisti čas, ko bomo prepričani, da si brez elektronskih naprav in instrumentov ne moremo več zamišljati dobre industrije, varnosti v prometu, zdravstva, računalnikov, programiranja in še marsičesa. Letošnji že XIV. sejem SODOBNE ELEKTRONIKE na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je takšno prepričanje samo še utrdil. Zakaj?

Predvsem zaradi tega, ker je 194 razstavljavcev iz 18 držav predstavilo zares najnovejše dosežke in uporabnost elektronike, avtomatizacije in nuklearne tehnike v gospodarstvu in v javnih službah. Večina razstavljenih naprav in instrumentov je na sejmu tudi obratovala. Tako so se obiskovalci na lastne oči lahko prepričali o vseh prednostih tovrstnih naprav in priborov, o čemer so sicer slišali le pripovedovati ali pa so bili s tem, v najboljšem primeru, seznanjeni le prek strokovne literature. Sejem kot izrazito komercialna prireditelja in interesno področje znanstvenikov je torej postal zanimiv tudi za upo-

nekaj: tako ISKRA kot Elektronska industrija Niš, RIZ, Elrad, Rudi Čajavec in ostali namenljajo vse več pozornosti tudi oblikovanju zunanje podobe izdelkov, kar je še do nedavnega pomenilo Ahilovo peto naše elektronske industrije. Obenem pa se je v tem skrival vzrok, da za naše izdelke na tujem nismo iztržili toliko, kot bi lahko, če bi pri nastajanju novih proizvodov sodeloval tudi arhitekt-industrijski oblikovalec... Vsaj po tej strani se zdaj zares enakopravno torej vključujemo v mednarodno delitev dela.

Zal je prostor prekratko odmerjen, da bi lahko pisali o vseh tistih novostih, ki so vzbujale zanimanje strokovnjakov in ostalih radovednih občanov. Zato ne bomo izgubljali besed ne o barvni televiziji, niti o avtomobilskih radiotelefonih za privatno uporabo, ne o najnovejših vrstah radijskih in televizijskih sprejemnikov ter gramofonov. Tudi o razstavi Tehniškega muzeja Slovenije, ki je tokrat prikazal razvoj telefona skozi zgodovino, zdaj ne moremo pisati, čeprav je bila nadvse zanimiva in tudi bogato dokumentirana.

Poudarili pa bi radi nekaj drugega: elektronski računalniki koncerna IBM in še šestih drugih proizvajalcev (med njimi sta bila zastopana tudi ISKRA in EI Niš), elektronski fakturirni stroji, elektronski pisalni stroji z magnetnim trakom in lastnim »spominom« ter 930 udarci na minuto, elektronske naprave za testiranje delovanja avtomobilskih motorjev med obratovanjem in še vse drugo so iz ust obiskovalcev izvajali en sam vzdih: živimo v času, ko ničesar ni več mogoče storiti dovolj hitro, pa čeprav bi bile pri rokah najodličnejše naprave in instrumenti.

Delati hitro in hkrati dovolj solidno pa je tisto, čemur težimo tudi pri nas tako v industriji kot v družbenih službah.

Kar vprašajmo se, koliko bi še zaostajali za gospodarsko najbolj razvitimi državami, če bi tudi pri nas hitreje uvajali v uporabo najodličnejše dosežke znanosti v elektriki, telekomunikacijah, avtomatizaciji in nuklearni tehniki? Za to nam, nedvomno, bolj primanjkuje sredstev kot pa kadrov, ki bi znali pravilno uporabljati sorazmerno drage naprave in instrumente.

Vendar pa je spet tako, da se najhitreje poplačajo tiste investicije, ki največ pripomorejo k povečani produktivnosti in s tem tudi k višji proizvodnji. To spoznavajo tudi v delovnih organizacijah, ki so že dosegle in presegle evropsko povprečno stopnjo produktivnosti. Ljubljanski ROG je na primer prav zdaj naročil najnovejši model IBM elektronskega računskega stroja, ker so v podjetju pač prepričani, da se jim bo investicija hitro poplačala.

Spoznanje, da časi niso takšni, da bi lahko živeli počasi, očitno postaja vse močnejše. Tehnika ponuja vse več novih naprav, ki lahko vplivajo na povečano produktivnost. Tako je bilo tudi v letošnji »Elektroniko« V naše skudno dobro bi bilo, če bi elektronika v našem gospodarstvu in v družbenih službah svetila vse močnejše in nepretrgoma, namesto da posveti vsako leto le za teden dni ob vsakokratni prireditvi na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

NA DOLENJSKEM IŠČEJO DELO PO VEČINI NEKVALIFICIRANI DELAVCI

Mimo zavoda za zaposlovanje

Na zadnji seji skupščine komunalne skupnosti za zaposlovanje delavcev v Novem mestu, ki zajema šest občin: Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica in Trebnje, so obravnavali problematiko zaposlovanja v prvem polletju letos. Na območju omenjenih šestih dolenskih občin je bilo v prvem polletju 2293 prostih delovnih mest, na katera se je zaposlilo 1552 nekvalificiranih delavcev in 569 kvalificiranih ter 108 s srednjo strokovno izobrazbo in 64 z višjo in visoko izobrazbo. Ti podatki kažejo, da se struktura kadrov, ki je na Dolenjskem še zelo slaba, tudi letos ne izboljšuje. Na prosta delovna mesta se je v tem obdobju prvič zaposlilo 460 delavcev, ostali pa so dobili ponovne zaposlitve. Novih delovnih mest je bilo v tem obdobju odprtih 820. Od vseh 2293 zaposlenih je dobilo 1397 stalno, nekaj več kot 800 pa začasno zaposlitev. Ker je letos 2031 delavcem prenehalo delovno razmerje, je dejansko dobilo zaposlitev v prvem polletju letos 1262 novih delavcev.

Samo letos je 380 mladih po končani osnovni šoli izrazilo željo, da bi se zaposlili. Ker pa je precej mladih, ki se niso zaposlili še iz prejšnjih let, računajo, da je na območju zavoda še okoli 600 mladih, ki bi se radi zaposlili.

Na skupščini komunalne skupnosti za zaposlovanje delavcev v Novem mestu so poudarili, da je treba v prihodnje vsega prirastka, ki ga ocenjujejo nekaj nad 2 odstotka. Tako je bilo ob koncu junija 1.125 brezposelnih, kar je skoraj enkrat več kot lani v tem času. Sodiijo pa, da je brezposelnih na tem območju še več, ker pri zavodu niso vsi prijavljeni. Med prijavljenimi, ki na Dolenjskem iščejo delo, je 66 odstotkov žensk. Med brezposelnimi so v glavnem nekvalificirani delavci, dobra polovica pa je mlajših od 26 let.

Poseben problem predstavlja mladina do 18. leta starosti, ki čedalje težje dobi zaposlitev.

Zlasti v podjetjih, kjer imajo težave zaradi odvečne delovne sile, bi morali pri reševanju teh problemov tesneje sodelovati z zavodom za zaposlovanje. Zda se namreč vse pre pogosto dogaja, da podjetja zaposlujejo nove delavce mimo zavoda in potem zavodu pošljejo le potrdilo o zaposlitvi. Pri tem pa dobe zaposlitev tudi taki, ki dela niso nujno potrebni, medtem ko ljudje, ki jim je zaposlitev edini vir dohodka za preživljanje, ne dobe dela.

R. S.

rabnike vseh vrst elektronskih naprav in instrumentov

Poudariti velja, da zlasti tokrat smemo govoriti o očitnem napredku domačih proizvajalcev. Bodisi sami ali v kooperaciji s tujimi partnerji osvajajo proizvodnjo tudi najzahtevnejših naprav, kot so na primer elektronski računalniki. In še

DELAVSKA ENOTNOST

Jaslo Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 30. novembra 1942. Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: MILAN POGAČNIK.

Nastav uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4. Odbor: predal 313 V1 telefon uredništva 316-072, 316-695, 312-402 in 310-033 uprave 310-033. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1.991. delovni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 401-620-7-32900-10-3294-486.

Povsemna številka stanje 50 N-din - 50 S-din - Narodna je četrtletna 6.50 N-din - 6.50 S-din o letna 24 N-din - 2400 S-din. Rokopisov ne vračamo - Poština plačana v gotovini. Tisk in kliseta CZP št. ljudska prodaja, Ljubljana.

POČITNIŠKA SKUPNOST

alpe adria

SINDIKALNIM ORGANIZACIJAM

Dolgoletna želja, da bi tudi v Ljubljani imeli drsalno revijo, se nam tokrat uresničuje. V zadnjem mesecu letošnjega leta boste imeli priliko spoznati svetovnoznano ameriško drsalno revijo »HOLIDAY ON ICE 1967«. V dvournem programu boste v športni hali Tivoli spoznali mojstrovine večkratnih svetovnih prvakov SJOJKE DIJKSTRA, EVE in PAVLA ROMANOVA in še vrsto prvakov v UMETNOSTNEM DRSANJU.

Prireditve, ki bodo v času od 12. do 26. decembra, sovpadajo s prireditvijo noveletnega sejma na Gospodarskem razstavišču, kar je posebej ugodnost za obiskovalce izven Ljubljane, ki bodo ob enkratnem prihodu v Ljubljano lahko obiskali novoletni sejem in revijo. Zanimanje za drsalno revijo izven naših meja nam narekuje, da čim bolj organiziramo obisk našim delovnim ljudem.

Prispevnikom sindikalnih organizacij priporočamo, da napravijo za to primerno reklamno in seznanijo svoje članstvo o naslednjih možnostih:

- da Počitniška skupnost ALPE-ADRIA, organizacija za domači turizem, oddih in rekreacijo, sprejema kolektivne prijave - naročilnice za obisk revije;
- prodaja vstopnice posameznikom in kolektivom iz oddaljenih krajev omogoči prevoz s posebnimi avtobusi.

Zaradi pravočasne oskrbe vstopnic priporočamo vsem, ki boste prevzeli skrb za rezervacijo potreb, da javite vaše želje naši recepciji pisмено na naslov: Počitniška skupnost »Alpe-Adria«, Ljubljana, Marsarjova 44, ali po tel. št. 311-872, 310-264.

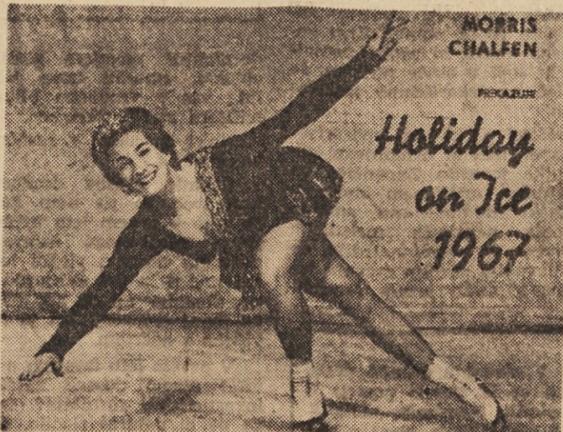
PRIREDITEV BO NASLEDNJE DNEVE:

- 12. 12. - torek ob 19.30
- 13. 12. - sredi ob 19.30
- 14. 12. - četrtek ob 17.
- 15. 12. - petek ob 17.
- 16. 12. - sobota ob 19.30
- 17. 12. - nedelja ob 16.30
- 18. 12. - torek ob 17.
- 20. 12. - sredi ob 19.30
- 21. 12. - četrtek ob 17.
- 22. 12. - petek ob 19.30
- 23. 12. - sobota ob 19.30
- 24. 12. - nedelja ob 16.30
- 25. 12. - ponedeljek ob 17.
- 26. 12. - torek ob 17.

CENE VSTOPNIC SO NASLEDNJE:

I. parter - fotelji	28 N-din
II. parter - stoli	25 N-din
III. parter - stoli	20 N-din
III. tribuna - sedeži	20 N-din
IV. tribuna - sedeži	15 N-din

PRICAKUJEMO VAŠIH NAROČIL IN SE PRIPOROČAMO!

MORRIS CHALFEN

Holiday on Ice 1967

Kadar se odločite za nakup pletenin, zahtevajte samo izdelke z zaščitnim znakom »Almira«, alpska modna industrija Radovljica.

Izdelujemo kvalitetne moške, ženske in otroške pletenine po najnovejši modi.

Naša današnja zgodba se začne s tole časopisno vestjo, objavljeno v lokalnem listu:

»V industrijsko kmetijskem kombinatu, ki je edina večja delovna organizacija na našem območju, so v minulih devetih mesecih letošnjega leta povečali osebne dohodeke zaposlenih za 16%, čeprav je bila njihova delovna storilnost za 3% manjša kot lani ob istem času.«

Te vrstice so brali tudi v treh republiških znanstvenih ustanovah in nekaj dni kasneje so prišle v Dolgi potok tri študijske skupine in potrkale na vrata industrijsko kmetijskega kombinata.

Hkrati z njimi sem prišel v kombinat tudi jaz, novinar lokalnega lista, ki sem napisal in objavil prej omenjeno vest, da bi naše bralce obveščal, kako so delavci znanstvenih ustanov proučili probleme delitve osebnih dohodkov.

Bilo je zelo zanimivo in zdej, ko je njihovo delo končano, lahko rečem, da sem se veliko naučil.

Vsaka študijska skupina je imela svojo delovno metodo.

Prva, ki jo je poslal Center za raziskavo mnenja občanov, je razpisala anketo. Delavcem je razdelila listke, na katerih je bilo natipkano naslednje vprašanje:

»Ali veste, do mora biti rast osebnih dohodkov usklajena z rastjo delovne storilnosti?«

Ko so tovariši zbrali izpolnjene anketne liste in jih proučili, so ugotovili, da 97,6% vseh anketiranih pozna to pravilo delavskega samoupravljanja.

In so odšli.

Druga študijska skupina, ki jo je poslala Komisija za proučevanje samoupravljanja pri inštitutu za družbeni utrip, je pripeljala s seboj v kombiju nekakšen stroj, s pomočjo ka-

nopolitičnih organizacij — ter jih testirala. Vsakdo je moral narisati tovarno. Kakršnokoli tovarno, veliko ali majhno, kemično ali železarno ali kakšno drugo. Tiste risbe so potem tovariši iz inštituta proučili in na sestanku vodilnih ljudi sporočili:

»Vaša delovna in družbena odgovornost ni na dostojni višini. Res je sicer, da nihče med vami ni narisal tovarniškega zidu, kar dokazuje, da niste ozkosrčni, da se ne zapirate v svoj kolektiv in da

Vprašal sem delavce, zakaj so si delili tisto, česar niso ustvarili. Rekli so mi:

»Kdo pa je vedel, koliko bomo naredili. Delavski svet je povečal plače, mi pa smo njegov sklep navdušeno podprli.«

In sem vprašal člane delavskega sveta, zakaj so povečali osebne dohodeke, ne da bi poprej izračunali, koliko sredstev bodo ustvarili. Odgovorili so mi:

»Direktor je predlagal, mi pa smo njegov predlog sprejeli.« Potem sem dejal direktorju:

PIŠE JANEZ VOLJC

V pričakovanju reelekcije

terega so tovariši znanstveniki izračunali, da bo delovni kolektiv kombinata, če bo še naprej za 3% zniževal delovno storilnost in za 16% povečeval osebne dohodeke, točno v treh letih, štirih mesecih in dvanajstih dneh pojedel vsa svoja osnovna in obratna sredstva.

Potem so stroj naložili v kombi in se odpeljali.

Tretja skupina, ki jo je poslal inštitut za znanstveno ugotavljanje delovne in družbene odgovornosti, je zbrala vse vodilne tovariše — organizatorje proizvodnje, upravne voditelje, predsednike samoupravnih organov in družbe-

novi tokovi v našem gospodarstvu ne grejo mimo vas. Vsi pa ste narisali dimnike, iz katerih se ne kadí, kar kaže, da ste se sprijaznili z mislijo o težavnih prihodnosti kombinata; torej, da bodo prišli časi, ko se iz vaših dimnikov ne bo kadilo.«

Po tej ugotovitvi so tudi oni odšli.

V kombinatu pa je ostala anketa, listek, na katerem je izračunan datum propada te delovne organizacije in nekaj bolj ali manj posrečenih risb različnih tovarn.

Pa še jaz sem ostal, da bi na svojo roko nekoliko proučil omenjeni problem.

»Ne razumem. Se ni tako dolgo, ko ste na simpoziju o odgovornosti govorili, da mnogi delavski sveti ne vidijo dalj od svojega nosu, ker delijo osebne dohodeke tja v tri dni in da bodo delavci s takšno delitvijo pojedli tovarne. Nekaj mesecev kasneje pa ste sami...«

Bilo mu je malce nerodno, potem pa se je ujezil:

»Tu ni kaj razumeti! Osebnih dohodkov naših delavcev so bili manjši, kot jih dobivajo delavci v nam sorodnih podjetjih. Jaz se bom vedno in povsod zavzemal za naše delavce in to oni dobro vedo.«

Ko sem ob dveh popoldne v gruči delavcev odhajal iz kombinata in razmišljal, od kod nenadoma takšna zavzetost tovariša direktorja za osebne dohodeke delavcev in ali ne bi bilo nemara bolj prav, če bi poskrbel za večjo storilnost, sem prisluhnil pogovoru:

»Poboljšal se je naš direktor, ni kaj reči.« je dejal delavec pred menoj.

Vsi so mu pritrjevali, le nekdo je pripomnil:

»Počakaj, da mine tale reelekcija. Bomo videli, če bo potem še tako dober.« In se je zagonetno smehljaj.

PETNAJSTI JUBILEJNI GOSTINSKO-TURISTIČNI ZBOR

Smo ali nismo turistična dežela?

Gostinsko turistični zbor v Rogaški Slatini je organiziral republiški odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije. Kaj nam je prinesla minula turistična sezona? Slovenija ni več samo tranzitno turistično področje. Dokaj skromna vlaganja v turizem. Kreditna politika v mnogočem onemogoča razmah gostinsko-turističnih zmogljivosti, kot bi to želeli

Letošnji petnajsti jubilejni gostinsko turistični zbor v Rogaški Slatini, ki se ga je udeležilo blizu 1200 gostinskih in turističnih delavcev Slovenije, je minil v znamenju pomembnih dogodkov.

To je bilo petnajsto in zato jubilejno, tradicionalno zborovanje po vrsti, ko se zberejo turistični in gostinski delavci ob koncu turistične sezone, ne samo z namenom, da pregledajo dosežene rezultate, da izmenjajo strokovne misli, da opozorijo na probleme, ki jih kot delavce v tej panogi težijo, marveč tudi zavoljo tega, da se po naporih, ki jih terja od njih sezona, sprostijo in ne nazadnje, da se med seboj bolj spoznajo.

Tudi v Rogaški Slatini, kot na prejšnjih podobnih zboreh, ni manjkalo veselja, pa naj si bo ob dobri kapljici ali pa ob športnih igriščih in na prizoriščih, kjer so se zlasti gostinski delavci pomerili v najrazličnejših tekmovanjih.

Videli smo zanimivo kulinarčno razstavo, razstavo pogrnjnikov, tekmovanje s pladnji pa tekmo debeli: suhi itd., itd.

Toda to pot se ne bi kaj dlje pomudili ob vsem tem.

Nedvomno je trenutno najbolj zanimivo, kaj nam je prinesla minula turistična sezona. Pravzaprav, kaj smo storili na področju gostinstva in turizma v minulih petnajstih letih, kot se je v referatu na zboru vprašal tovariš Rudi Zupančič, predsednik pododbora za gostinstvo pri Republiškem odboru sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije, sicer pa pomočnik direktorja hotela Lev iz Ljubljane.

KAJ SMO DOSEGLI V PETNAJSTIH LETIH?

»Rezultati niso majhni, niso pa v celoti zadovoljivi glede na prirodne, prometne in druge možnosti, ki jih ima Slovenija na področju turizma.« je ugotovila povedal tovariš Zupančič.

V petnajstih letih se je v Sloveniji povečalo število nočitev od 1.277.000 na 3.840.000, torej za trikrat. V tem okviru je zanimivo, da se je povečalo število prenočitev domačih gostov le za 82 odstotkov, medtem ko se je število nočitev tujih gostov v enakem obdobju povečalo kar za 12-krat.

»Za obdobje zadnjih petnajstih let je značilna hitrejša rast inozemskega turizma, kar je privedlo do znatnih sprememb v strukturi našega turizma, oziroma povzročilo da je odbadlo denimo lani 46,1 odstotka na tuje in 53,9 odstotka na domače prenočitve. Spritno letošnje nadaljnje rasti inozemskega turizma in nazadovanja domačega turizma pa bosta letos domači in inozemski turizem v Sloveniji izenačili.«

Ti rezultati so nedvomno zelo zadovoljivi, jasni, zlasti te-

Na mejnih prehodih Slovenije je leta 1953 stopilo v našo državo samo 207.000 tujih turistov, lani pa že 22.741.000 ali 110-krat več, od tega z motornimi vozili leta 1953 le 113.000, lani pa 21.835.000 ali kar 197-krat več turistov.

daj, če jih primerjamo z razmeroma skromno rasto prenočitvenih zmogljivosti, ki so nedvomno največja osnova za rast turističnega gospodarstva.

Od mnogih prisotnih na gostinsko turističnem zboru pa je bilo slišati, da se je prav turizem v primerjavi z drugimi panogami najbolj intenzivno vključil v mednarodno delitev dela, kar tudi v celoti ustreza ciljem gospodarske reforme. Turizem je pri nas nedvomno tista gospodarska dejavnost, ki je z najmanjšimi vloženi sredstvi doslej največ prispevala k aktivni strani naše plačilne bilance.

MALOOBMEJNI PROMET — ZA NAS POMEMBNA DEVIZA

Pomemben dosežek in hkrati značilnost turizma za Slovenijo je tudi neprestana rast rednega in maloobmejnega prometa na mejnih prehodih Slovenije. S postopno sprostitvijo mejnih in carinskih formalnosti, zlasti v zadnjih petih letih, posebej pa se je letos zlasti maloobmejni promet večal z bliskovito naglico. Skupaj pa se je v zadnjih petnajstih letih povečal kar za 110-krat.

Turistični strokovnjaki so opravili skrbne analize, koliko se od tega ogromnega števila tujih turistov, ki pridejo k nam preko mejnih prehodov Slove-

nije v okviru rednega in maloobmejnega prometa, zadržati v naši republiki. Prišli so do spoznanja, da se jih je lani zadržalo v Sloveniji manj kot en dan — torej pretežno turistov, ki niso prenočevali — blizu 18 milijonov.

To pomeni, da se je spremenila Slovenija v tem obdobju v izrazito izletno območje sosednje Avstrije in Italije — mimogrede povedano prevladujejo med turisti Italijani in Avstrijci, med njimi pa so tudi turisti drugih narodnosti, ki letujejo v obeh sosednjih deželah — in da je to nov element našega turizma. Dejstva, da se je mudilo lani samo v Sloveniji manj kot 24 ur kar 18 milijonov, letos pa se jih bo mudilo blizu 30 milijonov tujih turistov, se vse premalo zavedamo, je povedal eden izmed govornikov na minulom gostinsko turističnem zboru v Rogaški Slatini. Kajti jasno je, da tega ogromnega »tržišča« zavolje še vedno pomankljive gostinske mreže in ostale ponudbe, ki sodi v okvir turizma, še zdaleč ne izkoriščamo zadovoljivo.

»Hotel pa bi tudi opozoriti,« so spet besede osrednjega govornika tovariša Zupančiča na gostinsko turističnem zboru v Rogaški Slatini, »na zmotna mnenja nekaterih turističnih delavcev, ki vztrajno trdijo, da je Slovenija zavoljo razvoja turizma v naših južnih republi-

V razdobju zadnjih deset let se je število postelj v hotelih, penzionih, motelih in zdraviliščih, torej v objektivih hotelskega karaktera, povečalo od vsega 7.625 na 14.180, torej samo za 6.555 ležišč, oziroma za 86 odstotkov.

kah in zlasti na Jadranu postala izrazito tranzitno turistično področje in da je samo v prehodnem turizmu njena perspektiva. Resnica pa je, da je od blizu triindvajset milijonov tujih turistov, ki so prišli lani k nam preko mejnih prehodov Slovenije, ostalo v naši republiki na dopustu ali na večdnevni izletih blizu tri in pol milijona tujih turistov...«

ALI BOMO URESNICILI NAČRTE?

»Ali bomo dosegli ob koncu leta 1970 predvidenih 5.700.000 prenočitev, od tega domačih tri milijone, in ali bomo v Sloveniji v tem času dosegli devizni priliv v znesku 73 milijonov dolarjev?« je bilo tudi eno od zelo tehtnih vprašanj gostinskih in turističnih delavcev na zboru v Rogaški Slatini.

Srednjeročni plan Slovenije namreč predvideva, da moramo, če hočemo uresničiti načrte in najti odgovor na postavljeno vprašanje, zgraditi do konca leta 1970 deset tisoč novih restavracijskih sedežev, blizu deset tisoč ležišč, rekonstruirati in mo-

V zadnjih desetih letih pa se je izredno močno povečalo število ležišč v počitniških domovih, to je od 1.452 na 7.775, ali za več kot petkrat, ter ležišč v zasebnih turističnih sobah od 1.680 na 11.290 ali kar za blizu sedemkrat.

dernizirati nekatere gostinske objekte, zgraditi nove žičnice itd., vse v vrednosti blizu 53 milijard starih dinarjev.

Kako ta načrt v resnici izvajamo?

Podatki službe družbenega knjigovodstva pa nam kažejo, da smo v prvem letu uresničevanja družbenega načrta na področju turizma vložili le nekaj nad 6 in pol milijarde starih dinarjev ali za 37,5 odstotka manj sredstev, kot je predvideno z načrtom.

V prvem letu izvajanja načrta torej nismo dosegli zaželenih investicijskih rezultatov. Iz tega pa bi namreč sledilo, da bi morala biti dinamika vlaganja v drugem, to je v letošnjem letu intenzivnejša, oziroma obsežnejša, da bi nadomestili nastali negativni »investicijski saldo« iz minulega leta. Toda žal dokončnih podatkov še ni

na voljo in je zategadelj za leto težko ocenjevati obseg investicij v turizem in gostinstvo.

S KREDITNO POLITIKO NI NEKAJ V REDU

»Verjetno smo si edini v tem, da je eden ključnih pogojev za nadaljnji razvoj turizma,« lahko spet povzamemo besede pomočnika direktorja hotela Lev iz Ljubljane, »izgradnja novih turističnih zmogljivosti. In kaj naj porečemo turistični in gostinski delavci k takemu tempu turistične izgradnje predvsem pa izvajanja srednjeročnega načrta. Imam občutek, da se za to panogo pristojni forumi ne zavzemajo dovolj resno in da kljub prepričljivim rezultatom, zlasti kar se tiče ustvarjenih deviz, ki jih prispevamo z našo dejavnostjo v plačilno bilanco, z našo kreditno politiko nekaj ni v redu...«

V tem pogledu pri nas resni neke jasnosti, trdnosti, odločnosti in zavzetosti, so si bili spet edini udeleženci jubilejnega gostinsko turističnega zbora v Rogaški Slatini. Razen tega pa turistični in gostinski delavci menijo, da so v precejšnji meri odvisni od bank, ki dajejo kredite in ki vse bolj skrajšujejo rok odplačila in povečujejo obrestne mere.

»Naše hotelsko podjetje (Lev iz Ljubljane, op. p.), ki je vzelo kredit na deset do petnajst letno odplačilno dobo in z obrestno mero šest do devet odstotkov, res ne more konkurirati italijanskemu hotelirju, ki je dobil kredit na dvajset do tridesetletni odplačilni rok z dvo ali celo manj odstopno obrestno mero,« je še dodal Rudi Zupančič.

In eden od namenov in ciljev mednarodnega leta turizma je, kot smo slišali tudi v Rogaški Slatini, da vlade posameznih dežel in pristojni organi proučijo turistično politiko globalno in v podrobnostih. Glede na razmere na področju investicij pri nas pa bi bilo zategadelj potrebno izdelati podrobne študije in prepričati naše najvišje republiške in zvezne forume, da bi o teh vprašanih razpravljali bolj odločno, je bil tudi eden od najpomembnejših zaključkov gostinskih in turističnih delavcev na zboru v Rogaški Slatini.

MILAN ŽIVKOVIČ

PRIHODNJIČ: POLOŽAJ GOSTINSKIH GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ

Pa še res je...!

Prijetne glasove imajo tale dekleta, ki dajejo s poštne centrale v Ljubljani informacije. In česa vsega ne vedo! Poznamo jih po barvi in tonu glasu, sicer pa so za nas popolne neznanke. Pa smo na seji zadnjih sklenili, da bomo poiskali eno od njih, da nam in vam pove kaj o sebi, malo po toži o svojih drobnih človeških težavah in reče kakšno o svojem delu.

Drugi dan zavrtim številko informacij, razložim namen razgovora in povprašam, kdaj bi lahko prišel.

»Žal, vam tovariš sama ne morem ničesar obljubiti. Vprašajte mojega šefa, če vam ta dovoli, potem le pridite!«

Zavrtim številko 311-127. »Žal, toda to ni v moji pristojnosti. Vprašajte na številko 313-909, tam vam bodo dali dovoljenje!«

Poklical sem to številko in nato še pet drugih: 311-906, 314-626, 312-840, 311-449 in 312-148.

Zadnja številka 312-148, je številka samega direktorja ljubljanskega telefona in telefona:

»Zelo mi je žal, dragi tovariš, vendar vas bom o svoji odločitvi obvestil telefonično. Prosil bi le vaše ime in številko vašega telefona.«

Povedal sem mu oboje, pa me do danes, peti dan po razgovoru, ni še nihče s PTT obvestil o nobeni odločitvi. In tako še vedno čakam, kdaj bo zapel telefon, po glavi pa se mi metajo take misli: »Kako nepomembne zadolžitve morajo imeti šele drugi odgovorni tovariši v ljubljanskega PTT, če mora sam direktor dati dovoljenje za kratek razgovor njihove uslužbenke z novinarjem... In kolikšna je ekspeditivnost ostalih, če že direktor o tem, ali bo razgovor dovolil ali ne, premišlja nekaj dni?«

Tako je v imenu DE spraševal in v svojem imenu premišljal

MATJAZ VIZJAK

Kdor zdravje ljubi, ne pije veliko, Če pa pije, pije Hermeliko!

DRŽAVNA TOVARNA RASTLINSKIH SPECIALIJEV